LIETUVA

Nr. 1 — CHICAGO, ILL., PETNYCZIA, 7 Sausio (January). 1898 m. — Metas VI

ENTEREDAT THE CHICAGO, ILL. POST OFFICE AS SECOND CLASS MATTER.

The Lithuanian Weekly

"LIETUVA"

Published at Chicago, Ill., every Saturday.

Executes all kind of Job Printing and translating in Lithuanian, Polish and English languages.

Subscription $2.00 per year.

All communications must be addressed:

A. OLSZEWSKI,
924 33rd St., Chicago, Ill.
Sub-Sta. No. 60.

Nedėlinis Laikrasztis

"LIETUVA"

Iszeina kas Subata Chicago, Ill.

Kasztuoja ant metų:
AMERIKOJE..... $2.00
Į UŽMARE..... $3.00

"Lietuvos" spaustuvė spausdina wisokes Knigas, Konstitucijas ir wisokius kitus drukus lietuwiszkai, lenkiszkai ir angliszkai.
Darba atlieka graži, greitai ir pigiai.

Užsirasztant "Lietuvą" ir prisiunčiant pinigus už ją, kaip ir su wisais kitais reikalais, wisada reik uždeti szitoki adresą:

A. OLSZEWSKIS,
924 33rd St., Chicago, Ill.
Sub-Sta. No. 60.

Politiszkos žinios.

—o—

Austrija.

Sumiszimai ir tautų kowa Austrijoj ne pasibaigė, pasitraukus nuo wietos ministerių pirmsėdžio Badeniui. Užstojęs po Badeniui wokietis Gautsch persitikrino, kad jam ne pasiseks sutaikyti kowojanczių tautų, o be sutaikymo parlamentariszkai rėdyti krasztą ne galima, todėl jis paleido parlamentą ir iszderėjo nuo ciecoriaus pritarimą rėdyti tuom tarpu be parlamento. Dabar likosi jau apgarsytas ciecoriaus įsakymas rinkti nuo žmonių mokeszczius ant bėganczių wieszpatystės reikalų, nors mokeszcziai ne buwo parlamento užtwirtinti. To budo priderėjo griebtiesi Badeniui ir jam butu slawų dauguma pritariusi. Nežinia, ar jam truko drąsos, ar pritarimo kitų ministerių. Dabar Austrijoj turės ministeriai rėdyti krasztą be parlamento iki wasarai; jie tikisi, kad iki tam laikui sawitarpinis slawų ir wokieczių įnirszimas iszdils. Ar jų wiltys iszsipildys, galima paabejoti: slawai ne iszsižadės sawo wilczių, wokiecziai ne užmirsz, kad jie iki sziol waldė ir spaudė slawiszkus gaiwalus. Iki wasarai, wokiecziai ministeriai, waldydami wieszpatystę pagal wokieczių norus, dar labiaus suerzins slawus, labiaus juos suwienys. Jeigu jų reikalawymų waldžios neiszklausys, jie, jausdami sawo galybę, gal rewoliuciją pakelti, paimti waldžią į sawo rankas ir waldyti Austrijoj wisai ant wokieczių nesidairydami.

Czekijoj, mieste Pragoj, sumiszimai didžiausi, kadangi czia wokieczių ne daug, tai czekų įnirszimas priesz juos kreipiasi; wokieczių musztynės pasitaiko czia gana tankiai, rado pamestas dinamito bombas po wokieczių mokslaine. Randas ant czekiszkų kariaunos regimentų ne gal pasitikėti (Austrijoj regimentai susideda isz atskirų tautų.) Dabar susekė, kad Pragos priemieszczio Werszowic bulmirstras ėmė dalywumą maisztuose priesz wokieczius. Padarė pas jį kratą, paėmė wisokius rasztus ir ne tikt kad nuo urėdo praszalino, bet pasodino į kalinį; į wietą bulmistro, randas paskyrė be rinkimų sawo komisorių.

Prancuzija.

Prancuzija ne norėjo pasilikti užpakalyj kitų Europos wieszpatyszczių prie dalybų Chinų wieszpatystės. Paėmus Wokietijai wieną kasnį, Maskolijai kitą, Prancuzija griebė ir sau paskirtą szmotą: ji užėmė gana didelę salą Hai-Nan. Sala ta užima 12000 angliszkų mylių pawirsziaus ir turi apie 1500000 gywentojų. Atidalyta ji nuo Chinų wieszpatystės kietžemio siaura 12 angliszkų mylių pertaka. Prancuziszki laikraszcziai laiko už neteisingą paskalą angliszkų laikraszczių paleistą apie užėmimą tos salos, bet angliszki jį patwirtina ir sako, kad Prancuzijai pritarė Anglija ir Maskolija.

Draugystė terp Maskolijos ir Prancuzijos buwo atszalusi; mat Maskolija iszderėjo nuo Chinų rando daleidimą Chinuose parengti banką, bet kad ji sawo pinįgų ne turi, todėl pareikalawo jų nuo Prancuzijos. Ta sutiko duoti reikalingus pinįgus, bet pasakė, kad jeigu pinįgai bus prancuziszki, tai ir bankas turi but teipposgi prancuziszkas ir prancuzų užžiuromas. Tas mat maskolhams labai ne patiko, kadangi jie prancuzų į banką sudėtus pinįgus norėjo apwersti ant sawo reikalų.

Dabar wienok ciecorius Mikalojus pamatė, kad Prancuzija Maskolijai labiaus reikalinga negu atbulai, todėl jis newa užmirszo apie atsisakymą prancuzų gelbėti sawo pinįgais Maskolijos reikalus. Kaipo ženklas tokio newa užmirszimo yra tas, kad caras Mikalojus, Naujų Metų dienoje, iszsiuntė labai szirdingą telegramą su linkėjimais Prancuzijos prezidentui ir Prancuzijai, wadindamas prezidentą Faurą szirdingiausiu sawo draugu.

Iszpanija ir jos waldybos.

Buwęs ant Kubos iszpaniszkos kariaunos wirszinįkas, jenerolas Weyler, bandė pasėti nesutikimus ir tuom priwersti dabartinius ministerius pasitraukti nuo wietų. Suraszė jis labai asztriais žodžiais protestą priesz rasztą Amerikos prezidento ir priesz rengiamą autonomiją Kubos gywentojams. Norėjo jis, kad po tuom protestu pasiraszytų kiti jenerolai, bet kad tokių ne rado, todėl pasiraszė tikt jis pats ir nusiuntė protestą karalienei, karalienė gi atidawė jį ministerių pirmsėdžiui. Ant ministerių susirinkimo likosi nuspręsta suaresztuoti už tai Weylerį, bet tas, pajutęs pawojų, perpraszė karalienę ir atszaukė sawo protestą.

Ant salos Kubos buwo keli menki susirėmimai, kuriuose isz abiejų pusių keli szimtai žmonių likosi užmuszti arba paszauti. Toki wienok susirėmimai traukiasi nuo seniai, bet jie ne daug sweria ant stowio dalykų. Swarbesnis yra czia bandymas Amerikos rando taikyti pasikėlėlius su iszpanijonais. Amerikos konsulius isz Sancti Spiritu, ant Kubos, drauge su reporteriumi New Yorko laikraszczio, "World", Scoveliu, atlankė maisztinįkų wadową, Gomezą ir atidawė jam atsiliepimą Amerikos užrubežinių dalykų ministerio, p. Shermano, kuriame jis baudo prikalbėti kubieczius padėti ginklus ir pasiganėdinti rengiama autonimija. Rodosi wienok, kad tasai prikalbinėjimas ne turės pasekmės, kadangi maisztus kubiecziai pakėlė ant iszsiliuosawimo nuo iszpanijonų, o ne ant naudos Suwienytų Wieszpatyszczių.

Nuo salų Filipinų ateina wėl žinios apie galutiną pasibaigimą maisztų; iszpaniszki laikraszcziai pranesza, buk wisi maisztinįkų wirszinįkai pasidawė iszpanijonams, jiems likosi atleistos kaltės, tikt ne wale ant salų gywenti, turi jie keliauti į swetimus krasztus, daugumas keliauja į Chinų wieszpatystę.

Nuo Chinų pakranczių.

Kas ant galo užgims isz draskymo Chinų wieszpatystės, sunku dabar įspėti. Anglija sutraukė į tas pakrantes daugiaus kariszkų laiwų negu kitos Europos wieszpatystės wisos drauge, dalis jos laiwų stowi prieszais Koreos portą Chemulpo, kita gi dalis yra prie Hamiltono porto. Portą Hamilton Anglija buwo užėmusi seniai, bet paskui padarė ji sutartį su Maskolija: Maskolija pasižadėjo niekada ne užimti nė jokio prigulinczio Koreai porto, o Anglija apleido Portą Hamiltoną; kadangi wienok Maskolija dabar pati sulauzė sawo pažadėjimą, todėl Anglija wėl tą portą užėmė. Europos laikraszcziai dabar pranesza, buk Maskolija pasižada jos užimtą Chiniczių pokrantėse Portą Arthuro palaikyti tik per žiemą, pawasaryj žada wėl isz ten pasitraukti. Iszpradžių Japonija karsztai pradėjo rengtiesi į karę su Maskolija, besibauginanti karės ministeriai priwersti buwo pasitraukti nuo wietų, bet dabar, dawus Maskolijai pažadėjimą ne palaikyti ant wisada Portą Arthuro ir japoniecziai lyg nutilo, bet wisgi jie drutina sawo pajiegas ir laukia, ką ant pawasario Maskolija padarys. Japonija į tris metus tikisi teip sawo kariszką laiwynę sudrutinti, kad nereikalaus baugytiesi ir sujungtų pajiegų sawo prieszų. Isz to jau matyt, kad japoniecziai pasistengs stabdyti Maskolijos platinimasi ant Didžiojo oceano. Japonija bandė prikalbėti Chinų wieszpatystę susijungti į kruwą ant atsigynimo priesz Europos wieszpatystes, pažadėjo teip suorganiżuoti chiniszką kariauną, idant ji galėtų stoti į kową su kariaunoms europeiszkų wieszpatyszczių, bet Chinų randas pabugo Maskolijos ir ant Japonijos užmanymo ne sutiko, todėl tikt Europa ir gal plėszti wieną po kitam krasztą jos waldybų.

Isz Papiežiaus dwaro.

Ryme, miesto dalyj wadinamoj Watikanu, prigulinczioj popiežiui, kur jisai gywena, apwaikszczjojo 60 metų sukaktuwes popiežiaus kunigystės. Szwentą tėwą neszte nuneszė į bažnyczią, kur jis, Sixtaus koplyczioj, atlaikė miszias ir palaimino susirinkusius. Potam priiminėjo swetimų wieszpatyszczių pasiuntinius. Isz swetimų krasztų atsiuntė jubiliatui dowanas: Iszpanijos karalienė atsiuntė popiežiui puikų keliką su brangiais akmenėliais, Austrijos ciecorius 50000 guldenų pinigais, Turkijos sultonas puiką deimantinį žiedą, tokį jau žiedą atsiuntė Suwienytų Wieszpatyszczių Sziaurinės Amerikos katalikai. Žinios, angliszkų laikraszczių paleistos, apie sunkų popiežiaus susirgimą pasirodė neteisingomis: ant sawo sukaktuwių jis pasirodė teip sweiku, kaip gal but sweiku turintis su wirszum 80 metų amžiaus senelis.

Widurini Amerika.

Republikos widurinės Amerikos niekaip ne gal apsieiti be rewoliucijų ir naminių maisztų. Wisos tos republikos newa sutiko susijungti į wieną, bet dabar pasirodo, kad net tasai susijungimas gimdo rewoliuciją. Dabar kyla rewoliucija republikoj San Salvador. Sawienytų Wieszpatyszczių konsulius pareikalawo nuo sawo rando, idant atsiųstų kariszką laiwą ant apgynimo gywenanczių czia amerikoniszkų pawaldinių. Rewoliuciją mat pakėlė prieszinįkai susijungimo republikų į wieną. Prezidentas republikos San Salvador, Guttieres, rods nužudė daug sawo szalinįkų, bet jis tikisi gauti pagelbą nuo kitų republikų, taigi nuo Nicaraguos ir Honduras ir rewoliucijo nierius pergalėti.

Anglija ir jos waldybos.

Angliszki laikraszcziai pranesza, buk maisztai Indijų kalnų gywentojų likosi anglijonų pergalėti, Oraksajai galutinai pasidawė anglijonams, Afridai gi teiposgi ne gal ilgai prieszintiesi, kadangi perėjimas į jų krasztą, Khyber Pass, pateko anglijonams.

Už tai anglijonys Egipte atsirado pawojuje, ten prancuzai užkirto anglijonams kelią: prancuziszka kariauna užėmė miestą Chartum, kurį stengėsi anglijonai nuo derwiszų paweržti. Kita prancuzą dalis užėmė miestą Toshoda ir traukia iszilgai upės Niliaus. Abisinijos karalius, Menelik, sutraukė sawo kariauną prie rubežiaus ir traukia prancuzams į pagelbą, jeigu anglijonys bandytų prieszintiesi. Jeigu czia anglijonai tikt su prancuzais susimusztų, Maskolija žada iš naujo maisztus Indijose pakelti priesz Anglijos waldžią.

Ne rukyk tabako ir nespjaudyk, nes tai trumpina tawo amžį.

Jeigu nori atsipratyt nuo tabako ant wisados ir pasiteti sweiku, twirtu ir sylingu, imk gydyklas wadinamas NO-TO-BAC, kurts perdirba silpnus žmonis in twirtus ir žmonelis, kurie paneszioszias gydyklas, in deszimts dienu jau swere deszimts szwaru wirszaus. Apie 400,000 žmonių tapo iszgydytais. Pirk NO-TO-BAC nuo sawo aptiekoriaus, su gwarantcija, už 50c. arba už $1.00 Apraszymus ir prabas gausi dykai. Parasztk in: Sterling Remedy Co., Chicago, arba New York.

Isz Lietuwos.

Dwi moksliszkos draugystės Wilniuje.

Inžinieriai, tarnaujanti ant geležinkelių, nusprendė uždėti Wilniuje atskirą dalį "Ciecorisz kos Techniszkos draugystės". Pirmas susirinkimas draugystės atsibuwo 9 d. Gruodžio. Nors, žinoma, į tą draugystę priguli daugumas maskolių inžinierių, bet ir jie, jeigu tikt panorės, wisgi gal sziokią tokią naudą musų krasztui agabenti. Minėta draugystė ne turi politiszkų mierių, bet tikt moksliszkus; tokias gal maskoliai rengti, kol jos tikt moksliszkais dalykais užsiims, kol nesigriebs maskolinimo, lietuwiai nepriesztaraus, o jeigu jie lygias su maskoliais turės tiesas, nesiszalįs nuo jų. Teip jau prie naudingų, nors po maskolių įtekme susitwėrusių, galima priskaityti ir kitą naują Wilniaus draugystę. Ta draugystė yra tai teiposgi dalis "Ciecoriszkos auginimo waisinių medžių draugystės". Kaip maskoliszki laikraszcziai paduoda, maskoliszka žemdarbystės ministerija daleido parengti Wilniuje dalį "Auginimo waisinių medžių draugystės". Tegul tikt ji darbuojasi ant naudos musų kraszto, tegul palengwina žmonėms auginimą waisinių medžių, jų gawimą; tegul parengia kaimiecziams suprantamoj, taigi jų prigimtoj kalboj, pamokinimus, o mes pats welysime tokiai draugystei geros kloties. Nė techniszki mokslai, nė mokslas apie auginimą waisinių medžių nesirisza su politika, taigi, jeigu tikt užsidėjusių draugyszczių wirszinįkai ne maiszys czia politikos, atsisakys nuo maskolinimo, ras jos ir lietuwių pirtarimą.

Gaisrai Wilniaus gub.

Pirmoje pusėje Lapkriczio mėneslo, Wilniaus gub. buwo isz wiso 51 gaisrai, isz kurių užgimė: 9 nuo neatsargumo paczių padegėlių, 2 nuo negerai įtaisytų peczių ir kaminų, 4 nuo padegimo ir 36 nuo nežinomų priežaszczių. Wisuose tuose atsitikimuose ugnelė padarė blėdies ant 45000 rublių. Didžiausias isz gaisrų buwe dwaro Gorkai, Disnos pawietyj, kur ugnelė pridirbo blėdies ant 14000 rublių.

12 d. Gruodžio, 3 wal. po pietų, Wilniuje, ant Popinės ulyczios, užsidegė mediniai namai prigulinti bajorui Tomaszewyczi ui. Sudegė wisi namai su wisais krutanczíais turtais jų sawinįko ir jo sunaus. Nuo ko užgimė gaisras, tikrai nežinia. Blėdį ugnies padarytą skaito ant 2500 rublių. Nė sudegę namai, nė krutanti jų sawinįkų turtai, asekuruoti ne buwo.

Naujas Wilniaus jeneral gubernatorius.

Tuli maskoliszki laikraszcziai gana aiszkino, kad Wilniuje, pasimirus budeliui Orżewskiui, ne reikalingas wisai naujas jeneral-gubernatorius, rodėsi, kad ir Peterburgo waldžios su tų laikraszczių nuomone sutiko, kadangi jos ilgai jeneral-gubernatoriaus nepaskyrė. Dabar wienok netikėtai likosi apgarsytas ciesoriaus paliepimas, pagal kurį, į Lietuwos jeneral-gubernatorius likosi paskirtas Wilniaus kareiwiszko apskriczio wirszinįkas, jenerolas Trockyj. Taigi mat, kaip tai buwo priesz Kochanową, waldžia kareiwiszka ir ciwiliszka liekasi pawesta wienai ypatai. Koks bus naujas musų tėwynės wirszinįkas, sunku priesz laiką spręsti: rods jis Wilniuje jau gana ilgai, bet czia jis dabojo tikt kariaunos, todėl jo nuomonės mums nežinomos. Užrubežiniai laikraszcziai buwo neseniai paleidę paskalą, buk Trockyj likosi paskirtas į karės ministerius, bet tasai paskalas pasirodė klaidžiu.

Wilniaus surinkimai ir iszleidimai.

Ant steinanczių metų musų sostapilės, miesto Wilniaus, surinkimai iszskaityti isz wiso ant 456618 rubl. 82 kap.; iszleidimai gi isz wiso ant 453207 rubl. 17 kap. Taigi mat surinkimai ant 3411 rubl. 65 kap. didesni už iszleidimas. Kaip ant miesto turinczio netoli 200000 gywentojų, iszleidimai labai maži, su jais ne galima nė jokių žymių pagerinimų padaryti.

Naujas Wilniaus bulmistras.

Žinote, kad maskoliszka widurių ministerija ne užtwirtino iszrinkto ant Wilniaus bulmistro, kataliko Montwllos ir įsakė pasirupinti apie naujus rinkimus. Antri rinkimai atsibuwo 15 d. Gruodžio, iszrinktu likosi wirszinįkas Wilniaus inžinierių apskriczio, jenerolas Bertholdt, kurisai gawo 50 rinkėjų balsų.

Pawogė 15000 rublių.

Witebske yra biurai "Maskoliszkos asekuracijos siuntinių draugystės". Jaunas wos 19 metų waikinas, tarnaujantis kaipo kasierius, į umą laiką, pradedant nuo Gegužio mėnesio pereitų metų, paszlawė 15000 rublių ir iki sziol draugystė apie jo wagystas nieko nežinojo, jaunas maskolius mat paslėpdawo įplaukimus už asekuruotus siuntinius ir pawogtais pinigais apteikdawo wieną jauną giesminįkę, kuri wakarais dainuodawo wienoj alinyczioj. Wagysta pasirodė tikt iszdumus isz Witebsko jaunam wagiliui; jo ir iki sziol nesurado, bet užtai suaresztawo aną giesminįkę, ant užganėdinimo kurios jis pinigus wogė.

Latwiszka Rygos studentų korporacija.

Rygoj, latwiai politechniszko instituto studentai sutwėrė latwiszką studentų korporaciją po wardu "Selonija". Prigulinti į korporaciją neszioja latwiszkų parwų juostas, taigi žaliai-baltai-raudonas. Rods į korporaciją priguli ne wisi latwiai studentai, bet juo toliaus, juo daugiaus jų pristoja. Iki sziol buwo czia tikt wokiszkos korporacijos, dabar mat ir latwiai, nors daug turėjo prieszų, bet ant galo sutwėrė ir latwiszką.

Dowanos žemdarbiams.

Maskoliszka žemdarbystės ministerijos komisija stengiasi gauti reikalingus pinigus ant paskyrimo trijų dowanų geriausiems Maskolijos žemdarbiams. Dowanos tos gana didelės: 1) susideda isz 500 auksinių pusimperijolių ir kitokių dowanų wertės 1250 rublių, taigi wisa wertė tos dowanos yra 5000 rublių; 2) 300 pusimperijolių ir kitokių daiktų wertės 750 rubl., arba isz wiso 3000 rublių; 3) 100 pusimperijolių ir kitokių daiktų wertės 250 rublių, arba isz wiso 1000 rublių. Pirmutini dowana paskirta už geriausią ukės wedimą wisose jos dalyse, antra—už geriausią suorganizawimą ir treczia—už geriausią wedimą kokios nors ukės dalies.

Elektriszki žiburiai Wilniuje.

Klausymą apie parengimą elektriszkų žiburių Winiuje, wieton dabartinių gazinių, pakraszcziuose gi miesto kerosininių, dabar antru kartu perkratinėja miesto roda. Ar bus jie czia parengti, dabar dar nežinia. Gazinių žiburių ant ulyczių yra mažai, pakraszcziuose kerosininių dar mažiaus, todėl Wilniuje naktimis ant ulyczių teip jau tamsu kaip ir Chicagoj. Kompanijos, norinczios parengti elektriszkus žiburius, žada padirbti elektriszką pajiegą ir sztritkariams, o tąsyk gal ant sztrikarių, wieton arklių, butų elektrika, sztritkariai bėgiotu greicziaus ir musų tėwynės sostapilė isztikro butų panaszi į didelį miestą.

Telegrafistų mokslainės.

Peterburgo-Warszawinio geležinkelio linijos užweižda parengia naujas telegrafistų mokslaines; mokslainės tokios liekasi parengtos ant linijos nuo Peterburgo į Wirbalių: Wirbaliuje, Wilniuje ir Pskowe; ant linijos gi nuo Wirbaliaus į Warszawą—Balstogėj. Apart to, ant praktiszko pasimokinimo bus parengti specijaliszki aparatai ant tų geležinkelio stacijų: Balstogėj, Gartene, Wirbaliuj, Kaune, Wilniuje, Dinaburge; czia kiekwienas norintis pramokti telegrafuoti, galės ateiti ant pasimokinimo, mokys dykai wyresniejie geležinkelio telegrafistai.

Isz miestelio Lebedewo, Wileikos pawietyj.

21 d. Lapkriczio, miestelyj Lebedewe, Wileikos pawietyj, Wilniaus gub., užsidegė teip wadinama "szpitolė", prie katalikiszkos bažnyczios. Szpitolė buwo sena medini, todėl ugnis greitai apėmė wisą triobą ir nuo jos prisigriebė medinės warpnyczios, pastatytos ant szwentoriaus, netoli bažnyczios. Bažnyczia atsirado teiposgi dideliame pawojuje, bet ją pasisekė iszgelbėti; kadangi prie gesinimo ugnies pritruko wandens, todėl gelbėtojai ant bažnyczios stogo drėbė dumblą, kokio ant miestelio riukos niekada netruksta.

Miestelio žydams, buwusiems karczemnikams sunku prisitaikyti prie naujų sanlygų, matomai jie negal iszsižadėti girdymo kaimiecziu. Teisybė, žydiszkų karczemų atwirai girdanczių žmonis dabar nėra, bet užtai gana priwiso paslaptų. Žydai priesz kiekwieną szwentę prisiperka rando pardawinyczioj gana stiklinaiczių degtinės ir kada rando pardawinyczia buwo uždaryta, jie pardawinėja sawąją ir ima po 5 kap. už stiklinaitę daugiaus. Uždarius senas karczemas, priwiso czia daug kremelių, bet kromeliai toki yra tikt dėl akczyžnįkų akių, o isztikro yra tai wietos, kuriose žmonės teipjau girtuokliuja, kaip ir senose žydiszkose karczemose; tie žydiszki kromeliai yra tai paslaptos karczemos.

Pasiutusių szunų sukandžioti.

Wilniuje, pasiutęs szuwa, nežinia kam prigulintis, sukandžiojo keletą praeiwių. Szunį užmuszė policijantai, kurį pjaustydamas weterinorius persitikrino, kad jis isztikro buwo pasiutęs. Sukandžiotus patalpino ligonbutyj "Sawicz", kur jiems bus įsklepytas Pasteuro apsaugojantis nuo pasiutimo waistas. Ant užlaikymo įrėdnės dirbimo tokių waistų, kokios Wilniuje ne buwo, bet neseniai įtaisė daktaras Sokolowski, miestas isz sawo pusės paskyrė paszelpą.

Kiekwienas teip sako:

CASCARETS CANDY CATHARTIC yra tai stebuklingiausios gydyklos szk. žmėiaus iszradimuose, turi gardu smoka, gydo lagadnel ir tikrai inkstus, kepenis, pilwę ir ozystyja wisą sistemą, praszalina perpasalinę, gydo galwos skaudėjimą, drugy ir užkietėjimą widurin.

Pirk dėžutę C. C. C. szįdien, 10, 25, 50 centu. Randasi wisose aptiekose ir iszgydymą gwarantuoja.

Juokai.

— Kodėl tawęs niekada negalima patikti drauge su tawo paczia?

— Todėl, kad asz nenoriu gabenti į swietą szaszlawų isz mano namų.

—o—

— Man rodosi, kad kwailį wisada galima pažinti isz pirmo pažwilgio.

— Ne wisada, brolau, sztai tawę asz pažinau geriaus tikt treczią kartą su tawim susitikęs.

—o—

— Kaip tai! Tu gawai per ausį ir ne atidawei sudawimo?

— Ne atidawiau.

— Kodėl?

— Todėl, kad tikt dwiejase buwome kambaryj.

— Tas kas isz to?

— Tas, brolau, kad Jonas, nerasdamas ką daugiaus muszti, but turėjęs griebtiesi wėl manęs.

—o—

— Ar buwai pas adwokatą?

— Buwau.

— Ką gi jis tau pasakė?

— Liepė isz kalno užmokėti.

— Na, ir tu užmokėjai?

— Užmokėjau.

— O jis ką pasakė?

— Liepė ant Diewo pasitikėti.

—o—

— Jeigu tau kas duotu iszsirinkti tris daiktus, ką rinktumei?

— Pirmiausiai, kad degtinės niekada netruktu, toliaus, kad turėcziau daug pinigų.

— Na, o ką dar daugiaus?

— Dar kad kiek degtynės pridėtu.

Apgarsinimas!

Puikiausios popieros dėl raszymo gromatų po 35c. tuzinas, o keturis tuzinus už $1.00. Perkupcziams nuleidžiu didelį procentą!

Teiposgi prilaikau wisokias knigas lietuwiszkas, lenkiszkas ir maskoliszkas. Užlaikau dė. Brolių ir Seserų III Zokono Sz. Pranciszkaus wisokius reikalingus daiktus: juostas, kryžius, Stacijas, kryžius atidarymus dėl sudėjimo relikwijų ir t. t. Ko norint reikalaudami, wisada uždėkit szitą adresą:

W. Kudarauskas,
241 W. 3rd Str. So. Boston, Mass

NUO REDYSTĖS.

Prisiartino NaujiMetai,o pasibaigė seni, taigi jau laikas kiekwienam skaitytojui užsimokėti, ką yra kaltas už pereitus metus ir prisiųsti prenumeratą ant ateinanczių metų, idant szimet daugiau skaitytume ir geriaus suprastume, ką skaitome ir kas mus mokina gero, o kas blogo. Užtiesą, jeigu tikt su atyda skaitysime ir gerai tėmysime, suprasime, kas yra musų draugais, o kas prieszais; žinosime nuo ko szalintiesi, o prie ko glaustiesi, idant pagerinti sawo wargingą buwį.

Laikrasztis "Lietuva" kasztuoja ant metų tik $2,00, o kas ąbu doliaru ant syk užsimoka, gauna už 50c. knigelę dowanų. Knigelę gali iszsirinkti sau isz musų Kataliogo, kas kokią nori. Kas neturi musų Kataliogo, tegul atsiszaukia, o prisiųsime dykai.

Pinigus galite prisiųsti registruotose gromatose, arba per money orderį arba czekį, kaip kam geriau.

Prisiųsdami pinigus uždėkite szitokį adresą:

A. OLSZEWSKIS,
Sub-Sta. No. 60., Chicago, Ill.

Jeigu jautiesi nesweiku, imk wienę CASCARETS, o iszgydys tawę, už 10 ir 20c.

Isz Amerikos.

Siundymu waisiai.

Natywistų siundymai priesz ateiwius, nekentimas swetimtauezių Amerikoj, skriaudos, kokias jie kenczia, wisoki netei singi apkaltinimai, tautiszkas fanatizmas amerikonų gal pagimdyti wisai negeistiną natywistams apsireiszkimą, wisai prieszingą jų norams. Apkaltinimai ateiwių ir reikaliwimai apsunkinimų ateiwystės, kokių pilna natywistų laikraszcziuose, obskurantiszki motywai suerzino jau wokieczius, skaitlingiausius ir geriausiai suorganizuotus ateiwius; jie wisur kelia protestus priesz rengiamus apsunkinimus ateiwystės, priesz nekentimą Amerikoj swetimtauczių, priesz natywistų siundymus, priesz nekentimą swetimų kalbų. Siundymais, apkaltinimais, koliojimais ne galima swetimtauczių suamerikanizuoti: kaip prispaudimas ne maskolių pakelia ne maskoliszkus gaiwalusMaskolijoj, wisi giasi nuo sumaskolnimo, tas pats turėtų užgimti ir Amerikoj. Maskolijoj wienok ne maskoliai iszmėtyti atskirose prowincijose, widuriai jos apgywenti tikrais maskoliais, Amerikoj gi yra kitaip: czia ateiwiai arba ateiwių waikai gywena wisuose sztėtuose. Nekentimas ateiwių, jų kalbų apsireiszkė net terp žmonių balsais iszrinktų urėdnikų, kurie teip toli nužengė, kad wiename sztėte neužtwirtino rinkimų todėl, kad rinkėjai, Amerikos ukėsai ne moka angliszkai; kowa per tai tikt perėjo į asztresnę farmą: natywistai reikalauja pripažinimo pilnų tiesų tikt tiems ukėsams, kurie moka angliszkai, arba kurie perėjo szio kraszto mokslaines. Toks reikalawimas parodė isz ateiwių susidedantiems ukėsams, ko jie gal sulaukti. Wokiecziai tuom tarpu jau parodė, kad jie pasirengę prieszintiesi natywistų reikalawimams, toliaus wokieczių paweikslą seks gal ir kitų tautų ateiwiai. Iki szlol wokiecziai Amerikoj gana greitai amerikanizawosi, yra czia diktai gimusių isz wokieczių tėwų bet nemokanczių wokiszkai. Siundymai priesz ateiwius padarys tą, kad wisi ateiwiai pajus reikalą solidariszkumo, pamylės labiaus sawo kalbą, o kas tąsyk isz Amerikos turėtų pasidaryti? Ant Amerikos plotų yra daugiaus ateiwių negu tikrų amerikonų, su ateiwiais susidėtų wisur skriaudžiami nėgrai, todėl kowoje turėtų paimti wirszų ateiwiai, nors naujų czia ir ne įsileistų. Ir sziądien juk mažai yra tokių sztėtų, kur tikrų amerikonų butų daugiaus, tai kas gi turėtų atsitikti? Tąsyk prancuziszka Louisiana iszwytų sawo widuriuose angliszką kalbą, tą patį padarytų sztėtai, kur wokieczių dauguma, tų paweikslą sektų szwėdai ir tt. Taigi natywistų siundymai gal pagimdyti, wieton tautiszkos wienybės, sztėtus su swetimoms kalboms, kuriuose natywistų apginima angliszka kalba neturėtų daugiaus tiesų už kitas mažumos gywentojų kalbas.

Suaresztawo banko uredninikus.

WICHITA, KAS. 29 Gruodžio pereitų metų suaresztawo Gustawą Thelaną, prezidentą nusibankrutinusio banko mieste El Rano. O. T. Mich. Eichhoffą, to banko kasierių, Charles'ą Mewmaną, kasieriaus pagelbinįką ir wienę isz direktorių to bauko, Ludwiką Eichhoffą, Suaresztuoti jie užtai, kad priiminėje depozitus tąsyk, kada bankas buwo jau nusibankrutinęs. Įnirszimas warguolių, kurie jiems pinigus įkiszo, buwo teip didelis, kad policijai su dideliu wargu pasisekė suaresztuotus apginti, žmonių minios norėjo juos lynczuoti.

Dideli nelaime.

Po atsibuwusių rinkimų į miesto hallę, Londone, Kanadoj, susirinko daugybė rinkėjų laimėjusios prie pasibaigusių rinkimų partijos. Grindys wienok hallės matomai buwo silpnai pastatytos, jos su wisais hallėj susirinkusiais įgriuwo ir atgabeno didelę nelaimę. Hallėj buwo 150 žmonių ir jie wisi su grindims nupuolė nuo wirszutinių lubų į apaczią. Kituose kambariuose buwę žmonės persigando ir ant syk pradėjo werėtiesi laukan, terpduryj susigrudime daugybė žmonių likosi sunkiai sumankytų. Isz nupuolusių su įgriuwusoms grindims 30 likosi užmusztų; sunkiai apkultų yra daug; terp apkultų yra ir mirtinai apkulti.

Žemes drebejimai.

Tulose wietose Suwienytų Wieszpatyszczių Sziaurinės Amerikos, pradžioj Naujų Metų kaip kur apsireiszkė žemės drebėjimai; jautė juos tulose wietose Kalifornijoj, Didžiojo oceano pa krantėse ir prie Atlantiko, Naujoje Anglijoje. Exetere, N. H. žemės lingawymai sukėlė naktyj miegancziu gywentojus, kurie persigandę iszbėgiojo isz sawo namų ant ulyczios. Didelės blėdies wienok žemės drebėjimai ne padarė.

Wisa szeimyna sudege.

JERSEY CITY, N. J. Laike užgimusio gaisro wienuose namuose sudegė czia wisa szeimyna susidedanti isz 6 ypatų. Isz po degėsių sudegusių namų iszsraukė suanglėjusius kunus: wokieczio Reicho, jo paczios ir ketwertos waikų. Prie ugnies gesinimo sunkiai apdegė 19 metų penktasis Reicho sunus ir ugnagesių szefas.

Musztynes terp lenkiszku ir italiszku darbininiku.

ALBION, N. J. Susztraikawo italijonai darbinįkai dirbanti prie kasimo kanalo Hundsburge. Wieton susztraikawusių, kompanija parsitraukė isz Buffalo lenkus darbinįkus, ant tų užpuolė sztraikuojanti italijonai. Isz pradžių atėjo 150 italiszkų darbinįkų ir kalbino lenkus pamesti darbą, kadangi tie ne paklausė, iszsitraukė rewolwerius ir prasidėjo isz abiejų pusių szaudynės, kurios traukėsi gana ilgai; paszautas į koją tapo tikt wienas italijonas, John Ambrose.

Isz Alaskos aukso kastyniu.

Sugrįžę isz Alaskos aukso jieszkotojai rods patwirtina žinias seniaus pasklydusias apie brangybę Dowson Cityje ir kituose aukso plotų krasztuose walgio produktų, bet jie tiki, kad tų produktų užteks iki pawasariui; prekes kelia wien produktų perkupcziai, nors dabar dar reikalingų produktų ne stokuoja. Dowson Cityje už swarą awin czienos reikia mokėti po $1.00–1.50, už maiszelį miltų $100, laszinių ir pupų swaras $1.25, cukrans swaras 20c. Apie Dowson City wisi "claims" (wietos aukso kasimo) jau užimtos, liuosų czia su wisai nėra. Szalczlai tenai dideli, widutinis szaltis buwa 40° F. žemiaus zero.

Kowa su netikrais daktarais.

Topeka, Kans. Sweikatos užweizda apgarsino kową su ne tikrais daktarais, kurie sawo ne mokslu daug žmonių į kapus nuwarė ir tai tokių, kokius tikras daktaras butų iszgydęs. Gydyti ligonius Kansaso sztėte likosi dabar užginta daktarams turintiems diplomus szitų daktarystos kolegijų: "Wisconsin Electric Medical College" "Illinois Health University", "Illinois Medical College" ir "Independent Medical College". Wisos tos daktarų dirbtuwės yra Chicagoj ir jas kaltina, buk jos už pinigus daktariszkus diplomus pardawinėja.

Dega prairijos.

Guthrie, Okl. Dega dideli prairijų plotai nuo Texas rubežių. Beaver Countyje. Prie to pražuwo daug besigananczių galwijų; ugnis isznaikino ir daugybę ant prairijų pastatytų farmų.

Pamegyk dežutę CASCARETS už 10c., geriausia sutaisytoja planeziu ir wiso widuriu.

Isz darbo lauko.

¶ PLYMOUTH, PA. Darbai eina pusėtinai; wieni brėkeriai dirba pilną laiką, kiti gi po 3–4 dienas ant sanwaitės. Žmonelės dar ne labai bėdawoja su darbais; wisi tiki, kad ant pawasario jie dar labiaus pasigerįs. Wienas brėkeris, iszstowėjęs per kelis mėnesius, dabar pradeda dirbti; nuo Sausio žada pradėti darbą wisose kastynėse. Kalnakasiai iszto labai džiaugiasi, neturėję darl o galės užimti sawo wietas pradėjusiame darbą brėkeryj. Kaip kur dabar dirba po 3–4 dienas ant sanwaitės, kitur po 8 walandas ant dienos.

Mainierius.

¶ CHATTANOOGA, TEN. Pasibaigė sztraikas anglekasių kastynėse, prigulincziose Cincinnati Southern geležinkeliui, sztetuose Kentucky ir Tennessee. Sztraikas czia traukėsi nuo Gegužio mėnesio; užgimė gi todėl, kad likosi numažintas darbinįkų uždarbis ant 10%. Dabar geležinkelio kompanija apreiszkė, kad uždarbį numažina tikt ant 5% ir darbinįkai ant to sutiko ir po 6 mėnesių ilsėjimosi grįžta prie darbo. Dirbo czia 3000 darbinįkų.

¶ CHICAGO. Grabų dirbtuwėj Hill & Co., ant kertės Morgan ir Washington str., numažino ant 25% darbinįkų uždarbį: todėl 400 darbinįkų, terp kurių buwo daug lenkų, o gal kaip koks ir lietuwys, paliowė dirbę.

¶ KITTONING, PA. "Watch Chine Company" pasiulė sztraikuojantiems darbinįkams pakėlimą užmokesnio ant 12½%, kuom darbinįkai pasiganėdino ir grįžta prie darbo.

¶ SPRINGFIELD, ILL. Pakėlė sztraiką 150 kalnakasių kastynių Assumption, Christian Countyje. Priežastis sztraiko yra ta, kad kastynių sawinįkai ne priėmė prie darbo tulų darbinįkų wadowų.

¶ HAZLETON, PA. Sztraikai anglekasių Honey Brook kastynių pasibaigė. Superintendentas kastynių priėmė atgal pirmiaus nuo darbo praszalintus darbinįkus, kuom pakėlę sztraiką pasiganėdino.

¶ CHICAGO. Ledo prekėjai žada neužilgio pradėti darbą prie krowimo ledo, prie ko diktai darbinįkų gaus darbą.

¶ BUFFALO, N. Y. Ant Louisiana ulyczios neužilgio pradės dirbti elektriszko sztritkario linija.

¶ NEW YORK. 600 neturinczių darbo kriauczių dirba dabar prie walymo nuo ulyczių sniego.

Iszlygos darbo Siberijos aukso kastynėse.

Kadangi daugelis musų wientauczių isz Lietuwos kraustosi į Siberiją laimės jieszkoti, todėl tikimėsi, kad ne wienas norėtu žinoti apie iszlygas darbo tame kraszte. Siberijoj daugiausiai darbinįkų reikalauja prie aukso jieszkojimo. Žinias apie iszlygas darbo prie aukso kasimo pasemiame isz maskoliszko laikraszczio "Sibirskaja Žizn". Darbinįkui, už iszkasimą 1½ kubiszko sieksnio žemės (tiek turi iszkasti per dieną), su nuwalymu jos nuo sniego, szaknų, kelmų, moka žiemą (nuo 1 d. Spalių iki 1 Gegužio) po 30 kap. ant dienos, wežėjui 25 kap.; wasaros laike, taigi nuo 1 d. Gegužio iki 1 Spalių, už iszkasimą 1½ kubiszko sieksnio žemės, 60 kap., wežėjui 55 kap. ant dienos. Už kitokius darbus žiemą užmoka po 6–8 rublių, wasarą po 10–15 rublių ant mėnesio, skaitant po 30 darbo dienų ant mėnesio. Darbinįkas pristojęs ant darbo, turi turėti wisus ant gywenimo daiktus, walgį ant wiso darbo laiko, ką turi pirkti, isz duotų jam darbdawio rankpinigių, isz darbdawių krautuwių. Krautuwės duoda darbinįkui produktus, isz kurių jis turi wirti sau walgį, kepti duoną. Darbo laikas traukiasi žiemą 10 walandų ant dienos, wasarą gi 12 wal. Jeigu darbinįkas atsigabena su sawim paczią, tai už jos gywenimą darbdawys nutraukia nuo darbinįko uždarbio po 2 rubliu ant mėnesio; kiti darbdawiai užtai ne reikalauja užmokesnio. Dirbantis 302 dieni per metus gal uždirbti kasėjas 132 rublių, wežėjas gi 118 rublių per metus, žinoma, jeigu ne apleis nė wienos darbo dienos.

Kiek gi mažiausiai per tą laiką turi darbinįkas iszdeisti?

Už paliudyjimą kontrakto turi užmokėti	4 rubl. 90 kap.
Kelionė iki aukso jieszkojimo wietos apie	5 " "
Ant užlaikymo mokslainės ir cerkwės, nors butu ne stacziatikis, turi mokėti	1 " 75 kap.
Už kepimą duonos, wirimą walgio, reikia mokėti.	11 rubl.
Wisokių mokeszczių	15 "
Drabužiai, apsiawimas, arbata, cukrus kastynių pardawinycziose po 6 rubl. ant mėnesio, arba ant metų	66 "
Taigi isz to menko uždarbio atsikiria.	103 rub. 65 kap.

Taigi, jeigu ne iszleis ant tabako, jeigu ne iszgers stiklelio degtinės, jeigu ne apsirgo, bet dirbant po 10–12 walandų ne sweikose sanlygose, pasilieka geriausiai uždirbantiems kasėjams 30 rublių, wežėjams 15 rublių; apie kitus darbinįkus, gaunanczius po 10–15 rubl. ant mėnesio, nėra nė kalbos: tiems atsitraukiant, po sunkiam metų darbui, lieka wos 3 rubliai, taigi neužtenka nė ant kelionės į apgywentas wietas, kur galėtu kitokį sau darbą rasti. To negana, dar darbdawiai, kaip įmanydami mažina ir tą menką darbinįko uždarbį. Nuo 1880–1890 m. darbinįkai prie aukso jieszkojimo uždirbdawo 190 rublių, 1890 m. mokėjo dar 160 rublių, o dabar jau tikt 130 rublių. Kas gi bus toliaus, klausia "Sibirskaja Žizn", kas czia turi aszaras lieti: aukso jieszkotojai, ar darbinįkai?

CASCARETS sudrutina kepenis, inkstus ir pilwa. Niekad neskauda. 10c.

ISZ Lietuwiszku dirwu

Kas mus labiausiai trukdo?

Rugojame mes, kad nieko tikrai swarbaus atlikti ne galime, kad lietuwystės ant tikrai twirtų pamatų pastatyti ne įstengiame, kad musų "Susiwienyjimas" ne auga. Taisytojų rods turime daug, bet ką gi padaryti, kad jų balso wisuomenė neklauso. Neseniai mes patalpinome rasztą p. Darbinįko, kuriame jis newaisingumą musų iki szioliszkų darbų stato ant materijaliszkų priežaszczių Tas isz dalies teisybė, bet, idant aprupinti prideranczіai tuos reikalus, noro tulų wadowų neužtenka. Jeigu terp mus butų milijonieriai, užtektų tikt rengti lietuwiszkas tautiszkas dirbtuwes ir duoti jose gerą darbą lietuwiams darbinįkams, bet terp mus didžturczių nėra, nes iszskyrus kelias ypatas, wisi ėsame beturcziais darbinįkais, pawienis lietuwys nė wienas ne turi tiek pinigų, idant galėtų parengti dirbtuwę, arba pardawinyczią; ant galo tokios nė ne atnesztų mums tiek naudos, kiek reikia, parengėjas dirbtuwės arba pardawinyczios žiurėtų wien ant sawo asabiszko pelno, kadangi wienok terp mus nėra nė tikrai iszsilawinusių prekėjų, kurie žinotų wisas prekystos paslaptis, nė tikrai wisopusiszkai suprantanczių iszdirbystę, todėl tokiose pardawinycziose taworai galėtų but arba niekesni, arba brangesni, negu swetimtauczių pardawinycziose, musų dirbtuwėse galėtų pritrukti gerai iszmokusių darbą amatnįkų, o be tokių ir gerai pastatyta dirbtuwė ne iszstowės, kadangi iszdirbimai ne butų geriausi. Gerai yra kalbėti, kad lietuwys priwalo pirkti pas lietuwį, bet kad kalba ne butų tuszczia, reikia, idant lietuwys pas sawo wientantį rastų teip jau gerą ir teip jau pigų taworą kaip ir pas swetimtautį. Rengti pardawinyczias arba dirbtuwes, kadangi musų eilėse nėra kapitalistų, galima tikt sujungtoms wisų lietuwių pajiegomis, taigi ant kooperatywiszko pamato. Kaip gi wienok tą atliki, kadangi truksta mums wienybės, truksta supratimo? Jeigu mes sziądien teip žemai stowime, tai todėl, kad ne bandome nieko nuweikti sujungtomis wisų pajiegomis; net tuli musų wadowai ne tikt ne bando traukti brolius į kruwą, bet ir mažą pulkelį, keldami waidus, stengiasi iszskirstyti. Kad teip yra, užtenka pažiurėti į musų laikraszczius: terp jų sandarbinįkų yra ir toki doriszki nupuolėliai, kurie, paweikslan, wiename laikrasztyj, užsidengę wienu pseudonimu, erzina kunigus, kunigų gi laikraszcziuose, po kitokia prawarde, užsipuldinėja ant ne kunigų. Priderėtų mums jau sykį nuo tokių bjaurių erzintojų atsikratyti. Kol toki doriszki nupuolėliai bus eilėse newa musų wadowų, mes niekada į wienybę ne sueisime, o be wienybės nieko swarbaus ne atliksime. Apart wienybės, truksta mums supratimo ir reikalingo mokslo. Stabdo mus labiausiai nesutikimai ir nesupratimas; jeigu tie apsireiszkimai sykį terp mus išznyks, tąsyk lietuwystė, ant kokio ne pastatysime ją pamato, twirtai laikysis. Sziądien mės tikt todėl nieko nuweikti ne galime, todėl negalime pagerinti sawo buwio, kad nieko ne darome kruwoj, sujungtomis pajiegomis.

Taigi dirbkime isz wien!

"Garsas", raszydamas apie musų brolių girtuokliawimus, peikia "teisybę mylinczius" ir "newienpusiszkus" laikraszczius už jų tylėjimą, "kad tulas lietuwiszkos tautos dergėjas redaktorius begėdiszkiausiai užsipuola ant kunigų draudžianczių nuo girtawimo". "Garsas" sako, kad wisi laikraszcziai galėtu sutikti ant szito punkto ir kariauti isz wien. Mums rodosi, kad jie galėtu sutikti ne tikt ant szito punkto, bet ir ant daugelio kitų, jeigu tikt norėtu, jeigu iszsižadėtu sykį kėlimo tuszczių waidų, apskundimų. Girtuoklystės mes neisznaikysime draudimais ir žodžiais. Norime, kad isz palengwo (umai ji ne iszdils) ji terp musų brolių iszdiltų, tai suteikkime jiems geresnį pasilinksminimo budą, parengkime zmonėms apszwiecziancziu ir pakelianczius jų jausmus skaitymus, parengkime pigius teatrus, gerus koncertus, arba ir szokimo wietas be gėrymų. Nors tas iszsyk ne patiks pripratusiems prie girtuokliawimo, bet wisgi iszpalengwo girtuokliaujanczių skaitlius pradės mažintiesi. Draudimai bus geri tąsyk, kada turėsime ką wieton degtinės pasiulyti. Kodėl prie rengimo tokių įtaisų ne ragina "tie musų geresniejie wadowai"? Dirbkime tikt isz wien, o be abejonės wisgi ką nors sutwersime; prikalbėkime musų draugystes, kad ant sawo balių ne wartotų swaiginanczių gėrymų, tegul juos iszmeta ir isz kitų wietų, kur nereikalingai yra wartojami!

Isz Lietuwiszkų farmų Arkanse.

Pirmą Kalėdų dieną pas mus gerai pasnigo, bet oras ne szaltas, todėl, turbut, sniegas neilgai užsiliks. Farmeriai turėjo sawo gywulius į twartus uždaryti, kadangi sniegas užklojo jau piewas. Skaitlius farmerių Arkanse pasididino, bet lietuwiai baigia jau isz czia bėgti, farmos patenka swetimtauczіams, kurie nesiskundžia. Daugelis musiszkių, kurie buwo ant farmų apsigywenę, pardawė jas swetimtauczіams, kadangi pats ne mokėjo gywenti. Daugumas apsigywenusių ant farmų musiszkių ne buwo žemdarbiais, todėl ant farmų gywenti ne mokėjo, jiems darbas rodėsi per sunkus; dabar czia mažai lietuwių teliko. Kas senoj tėwynėj priprato prie darbo, toks žino, ko reikia ant apsigywenimo ant farmų. Lietuwiai žemdarbiai turinti sziek tiek skatiko ant pradžios, gal czia drąsiai imti farmas, wardą Arkanso kolionijų pagadino kriaucziai, kurie nežinojo kaip reikia ant apdirbimo žemės darbuotiesi.

Farmeris.

Naujas laikrasztis 'Dirvą'.

Pasirodė jau pirma knyga naujo lietuwiszko laikraszczio "Dirva". Laikrasztis tas žada iszeiti wieną kartą ant bertainio metų; prekė jo 2 dol. ant metų, iszeina "Garso" spaustuwėj, Kiek isz pirmo numerio to naujo laikraszczio galima spręsti, jis pasirodo ne kokiu nors nauju, bet yra tai antrasis isz dwynuczių brolių buwusio prie "Garso" "Knygyno", teip kaip "Pasaulė" yra kitu isz dwinyczių "Garso". Teisingai sakant, "Dirva" ne yra tai laikrasztis, bet knyga, kurioje patilpo medega dėl biografijos (gywenimo apraszymas) musų garsaus raszėjo, Sim. Daukanto. Kas tilps kitose knygose, pamatysime. Ar sziaip ar teip pawadinsime tą naują laikrasztį, jeigu iszleistojai pasirupys apie tikrai mums reikalingus rasztus, jis galės but tikrai naudingas, jeigu iszleis tikrai apszwiecziancziаs žmonių protą knygutes. Mums rodosi, jeigu iszleisti knygutes, tai geriausiai butų iszleisti pradinius rankwedžius wisokių mokslų, paraszytus suprantamoj žmonėms formoj. Tą ir žada daryti isz dalies "Dirva". Taigi galima tikėti, kad nors szitame musų laikrasztyj ne bus waidų.

Naujos lietuwiszkos draugystės.

"Garsas" pranesza, kad Shenandoryj, apart "Simano Daukanto sawitarpinės paszelpos draugystės, tweriasi dabar ir kita, wienų darbinįkų, po wardu "Union Laborers". Į tą draugystę ne galės prigulėti nė joks bizuierius, už tai darbinįkai swetimžemiai wisų tautų, taigi: lietuwiai, slowakai, lenkai ir tt.

"Kardas" paduoda, buk 26 d. Gruodžio, Baltimorėj užsidėjo lietuwiszka teatraliszka draugystė, į kurią isz syk prisirasze 8 sanariai, sudėdami po 25c. mėnesinės mokesties. Draugystė, kiek galima numanyti, užsiims wien loszimu teatraliszkų rasztų, apie jų parupinimą, žinoma gerų, rodosi, ji nesirupys, nors apie tai "Kardas" nieko ne mini.

Neapgywenti swietai.

Mokslinczіai tirinėtojai dangaus paswieczių, tirinėdami fiziszkas ypatybes kitų swietų, dabar tankiai stato klausymą, ar ant kitų swietų yra tokia jau gywybė kaip ir ant musų žemės? Kad tokia gywybė, kad tokie jau sutwėrimai, kaip ant žemės, arba jiems panaszus gal gywenti ant tulų kitų musų saulės sistemo planetų, tą mokslinczіai pripažinsta, kad ant kaimyniszkos musų žemės planėtos Marso gywena iszmintingi sutwėrimai atsakanti gywenantiems ant žemės žmonėms, tą jau beweik pripažįsta mokslinczіai; rodo tą permainos ant tos planetos pawirsziaus, kurios gal paeiti tikt nuo darbų iszmintingų sutwėrimų atsakanczių musų žemės žmonėms. Ne ant wisų wienok ir musų saulės planetų gal gywenti toki sutwėrimai kaip ant žemės. Paimkime didžiausią musų pasaulės planetą Jupiterą arba Jowiszą. Masa jo yra 300 kartų didesni už masą musų žemės; kadangi jis wienok dar ne su wisu atszalęs ir sukietėjęs, todėl ant jo negal gywenti toki organiszki sutwėrimai kaip ant žemės; bet ir jam atszalus ir sukietėjus kaip musų žemė, ne galės ten gywenti toki jau sutwėrimai ir augti toki jau augmenys, kaip ant musų žemės, kadangi ten wisgi bus wisai kitokios fiziszkos sanlygos. Kadangi Jupitero masa ir medega dabar yra keturis kartus lengwesni už medegą musų žemės, tai sukietėjęs teip kaip žemė, jis turi ant tiek susitraukti, taigi isz didelio, kaip sziądien, kamuolio, didžiausio isz wisų musų saulės sistemo planetų, turi jis pasidaryti daug mažesniu. Jau dabar ant Jupitero pritraukimo pajiega yra 2½ sykių didesni negu ant žemės, tai sumažėjus, susitraukus ir prisiartinus labiaus pawrsziui prie widurio, ta pajiega bus 10 kartų didesni, taigi, paweikslan, wienas swaras ant žemės, ant Jupitero swers 10 swarų; taigi kiekwienas daiktas ant Jupitero bus 10 syk sunkesnis, kiekwienam sutwėrimui reiktu neszti 10 syk didesnę sunkenybę negu, prie tokių jau sanlygų, ant žemės. Ką pasakėme apie Jupiterą, panaszios sanlygos yra ir ant kitų didesnių musų saulės sistemo planetų, taigi ant Neptuno, Saturno; taigi gywybė, žinoma panaszi į gywybę ant žemės, isz musų saulės sistemo planetų gal but tikt ant žemės ir ant kitų mažesnių. Jeigu jau, kiek prie sziądieninio mokslo stowio galima spręsti, didesnės musų žemės planetos ne tinka gywenimui dėl panaszių musų žemės sutwėrimų, tai dar mažiaus tinka stowinczios žwaigždės, kurios ne tikt už didžiausias musų planėtas, bet ir už saulę kur kas didesnės. Jeigu stowinczios žwaigždės tweria teiposgi planetariszką sistemą kaip ir musiszkės planėtos ir jeigu jos keliauja aplink sawo saulę, tai jų kelionės eliptiszki keliai yra teip isztysę, kad jos kartais 12 kartų toliaus atsitolina nuo sawo saulės, negu planetos musų sistemo. Taigi, ant kiek prie sziądieninio mokslo stowio galima spręsti, nė musų saulės sistemo didesnės planetos, nė stowinczios žwaigždės ne turi organiszkos gywybės tokios kaip ant žemės, ne gal ant jų buti nė tokių gywų sutwėrimų, nė tokių augmenų kaip ant musų žemės, arba nors jiems panaszių.

Ar galima ant orlaiwių atlikti didesnes keliones?

Iszlėkus ant baliono prie sziaurinio žemės galo szwedui Andree, kadangi nuo jo ne ateina nė jokios žinios, tuli net specijalistai sprendžia, kad ant orlaiwio su balionu ne galima tolesnių atlikti kelionių ir kad todėl Andree su sawo balionu tuojaus, kur nors netoli salos Spicbergeno, nupuolė į jures ir prigėrė su drauge su juom iszlėkusiais draugais. Prancuzas Godard, ant pertikrinimo, kad ant baliono galima atlikti ilgesnes keliones, 19 d. Spalių pakilo ant jo paties parengto baliono, "Auguste Polish" ir į 24 walandas atliko kelionę 1500 wiorstų, taigi daugiaus negu greicziausias geležinkelio trukis; jeigu tokią kelionę atliko Andrees balionas, tai ne tikt kad jis turėjo pasiekti sziaurinį žemės polių, bet galėjo ir prisigriebti Azijos, arba Amerikos sziaurinių krasztų. Balionas "Auguste Polish" pasikėlė su 8 pasažieriais, kurie drauge swėrė 36 pudus, pats gi orlaiwys swėrė 66½ pudo; wisokios prietaisos, knygos, balastas, pasažierių daiktai, wirwės, inkarai ir t. t. swėrė isz wisa 106 pudus. Paleistas Leipcige, Wokietijoj, balionas isz syk iszkilo iki 610 pėdų ir lėkė į sziaurrytus, apywakarėj užsisuko labiaus į sziaurius. Greitumas orlaiwio bėgimo isz pradžių buwo 23 wiorstai per walandą, bet jau ant 379 sieksnių pasiekė 40 wiorstų ant walandos; perlėkė jis ties Berlynu, bet tuojaus potam orlaiwys įlėkė į didelį audros debesį, isz wisų pusių matyt buwo besiwingiuojanti žaibai ir nesiliaujantis perkuno griausmas, temperatura buwo 10° Reaumuro termometro. Apie pusiaunaktį pradėjo lyti, nuo ko balionas teip nusileido žemai, kad jo inkarai nuolatai kabinosi tai už medžių, tai už stogų, nuplėszė kelis stogus ir net, kiek dawėsi girdėti, iszmuszė keno ten langus. Pasiliowus lytui, balionas iszkilo wėl į wirszų. Apie 9 walandą isz ryto jį tyczia nuleido žemyn, idant dasižinoti ties kokiu krasztu jie lekia; ant lauko pamatė dirbanczius ukinįkus, pasirodė, kad jie lekia ties Lietuwa; ukinįkai, pamatę lekianczią tokią baisybę, isz kurios kas ten bando į juos kalbėti, persigandę bėgo isz lauko namon. Potam wėl jis pakilo į padebesius. Godard norėjo dar wieną dieną lėkti padebesiuose, bet jo pasažieriai ant to nesutiko, reikėjo leistiesi žemyn, czia jie wėl įlėkė į audros debesį, kurisai neszė orlaiwį su greitumu 90 wiorstų ant walandos. Apie 5½ wal. po pietų su dideliu wargu pasisekė jiems nusileisti netoli miesto Tarnow, Galicijoj. Tokių budu, balionas su 8 pasažieriais į 24 walandas atliko kelionę 1500 wiorstų, kadangi jis nuo Leipcigo atlėkė ties Berlynu, nuo czia ant Wilniaus, nuo Wilniaus ant Warszawos, nuo czia į pietus į Galiciją.

Isz wisur.

‖ Kad bjaurus yra maskoliszko caro tarnai ne tikt Lietuwoj, bet ir kituose caro wieszpatystės krasztuose, pagarsina kaip kada ir maskoliszki laikraszcziai, bet wisgi daugumas bjaurių jų darbų pasilieka užslėptų, kadangi garsinti tankiai cenzura ne daleidžia, o tankiai laikraszcziai negarsina todėl, kad tų caro paszlemėkų bijosi. Sztai laikrasztis "Sibir" patalpino korespondenciją isz Minusinsko, kurioje apraszo, kaip maskoliszki czinownikai platina maskoliszką kulturą Siberijoj. 7 d. Lapkriczio, naktyj, į moterų kalinį įsiwerzė tikt su wienais marszkiniais apsirėdęs to kalinio užweizėtojas; kalinyj buwo 10 moterų ir merginų pasodytų ant nusprendimo sandaros sudžių už mažus nusidėjimus. Žibanti kambaryj lampa likosi tuojaus užgesinta ir užweizėtojas tamsoj pradėjo gaudyti pasodytas aresztantes, tos persigandusios gynėsi kaip galėjo. Ant galo sugriebė wieną, apsiwedusią moteriszkę, kuriai laikomas ant rankų kudykis ne daleido prideranczial gintiesi, parmuszė ant žemės ir cziajau, prie kitų aresztanczių, sužagė. Ant rytojaus, dažinojęs apie tai, pawieczio wirszinįkas atkako į kalinį, iszklausinėjo apie atsitikimą, su raszė protokolą ir ant to wiskas pasibaigė. Warnas warnui mat akių ne kapoja.

‖ Ant atsibuwusio neseniai mieste Ekaterinoslawiuje, pietinėj Maskolijoj, susiwažiawimo maskoliszkų misijonierių, jie nusprendė kreiptiesi į waldžias su praszymu, idant tos uždrustu protestoniszkoms sektoms baptistų ir menonitų susirinkimų ant maldos, kadangi baptistai ir menonitai, sawo doru gywenimu, patraukia į sawo sektą daug stacziatikių. Puikus mat tie maskoliszki misijonieriai, jie norėtu, kad policija jų darbą atliktu, o tąsyk jiems darbuotiesi ne reiktu. Jeigu kiti tikėjimai liks uždrausti, tai wisi turės stacziatikiais buti, wistiek ar jie bus isztikro tokiais ar ne. Maskoliszkiems mat misijonieriams wien rupi, kad jie galėtu stacziatikių skatliumi pasigirti.

‖ Norwegijos sostapilėj, mieste Christianijoj, 16 d. Gruodžio sudegė su wiskuom dideli akcijonieriszka spaustuwė; blėdį ugnies padarytą skaito ant 400000 kronų. Sudegė daugybė knigų atspaudintų ant Kalėdų szwentės; terp kit ko sudegė ir 3000 egzempliorių knigos Nanseno, apie jo kelionę po Sziaurines Ledines jures; pražuwo czia ir daug brangių rankraszczių.

‖ Isz miesto Bombay, Rytinėse Indijose, ateinanczios žinios paduoda, kad baisus maras wėl pradėjo siausti Mandvie distrikte, kur atsitiko 54 nauji apsirgimai, isz apsirgusių 37 pasiminrė. Miesto Bombay apsirgimų buwo 15257 isz ko 11882 žmonės pasimirė. Maras platinasi gana smarkiai po wisas miesto aplinkines.

‖ Hayti republikos sostapilėj, mieste Port au Prince, 29 d. Gruodžio, naktyj, siautė baisus gaisras. Ugnis isznaikino su wirszum 800 namų, daug magazynų, hotelį, katalikiszką bažnyczią. Drauge su gaisru, buwo czia ir žemės drebėjimas; daugelyj wietų nuo to sutruko žemė.

‖ Pietinėj Prancuzijoj siautė baisios wėtros ir perkunijos su debesų praplyszimais. Netoli Tulono, ant Widuržeminių jurių daug laiwų susidaužė, prie ko prigėrė ir žmonės; debesų praplyszimai atgabeno daug nelaimių ir ant žemės.

‡ Britiszkose pakrantėse siautė wėl baisios wėtrus. Pacztiniai laiwai terp Dover (Anglijos portas) ir Calais (Prancuzijoj) ir terp Folkstowne (Anglijoj) ir Boulogne (Prancuzijoj) su wisu negalėjo iszplaukti. Ant jurių susidaužė daug laiwų.

‖ Ant salos Sicilijos, pietinėj Italijoji, szbadėję kaimiecziai pakėlė maisztus. Mieste Girgenti kaimiecziai szaudė į urėdnįkus, iszplėszė miesto krautuwes ir urėdus. Iszsiuntė czia kariauną ant suwaldymo baduolių.

Paskutinis praneszimas.

THORP, WIS.

Asz, žemiaus pasiraszęs, pirkau žemę pawasaryj 1897 m. ir iki sziol nieko ne garsinau apie czianykszczias kolionijas, kol ne persitikrinau apie wiską. Taigi dabar drąsiai galiu sakyti, kad ką p. Mikolainis garsino laikraszcziuose ir gromatose raszė, wiskas yra tiesa. P. Mikolainis man raszė: "Žemę dėl jusų iszrinkau, man patinka tokia žemė, ir twirtai tikiu, jog jus busite užganėdinti" ir asz pasitikėdamas atkeliawau pas Mikolainį (nors sziuose laikuose užsitikėti negalima); parodyta žemė man teip patiko, jog kitur wisai jos nenorėjau jieszkoti.

Asz gailiuosi, kad pirmiaus nepirkau, kada daugiaus pinigų turėjau, $200,00 turėdamas, ne iszdrysau prasidėti ant ukės, bet wargas iszmokino, bedarbei ėsant, likau tik ant $100,00, tada pamacziau, kad ne juokai, gali ir tuos prawalgyti; nusiminęs klausiau rodos pas Mikolainį, kuris atsakė: "Jeigu ne nori wiską prawalgyti, tai greicziaus atważiuok ant žiemos". Sziądien ėsu užganėdintas wisame, darbo jieszkoti nereikia (darbo jieszkojimas kartus), wasarą dirbau paszaleis, o žiemą dirbu ant sawo žemės, netikusius medžius praszalinu, o isz tinkanczių darau medegą, isz kurios bus pinigai; nerupi man, kur rytoj eisiu darbo jieszkoti, wisada linksmas, su užtikrinta ateite; asz persitikrinau apie darbo wertę, jog dirbti dėl sawęs yra daug lengwiaus negu dirbant po bosu. Man liudna, kad szale manęs, geriausią žemę iszpirko 6 swetimtaucziai, o ją lietuwiai butų galėję gauti.

Iszdirbimas žemės yra toks: gerus medžius iszėmus, o prastus sudeginus, žemė akėjasi sprendžiniėm akėcziom, ir sėjasi jawai ir žolė dėl szieno. Jawus suėmus, pasilieka dirwa dėl piewos ir laikosi piewa, kol kelmai iszpusta. Szienas yra reikalingas todėl, kad czia ukinįkai labiaus gywulių auginimu užsiima.

Wiengencziai! ne laukkime gerų laikų Amerikoj, iszlygos gywenimo darbinįkų eina blogyn ne metais, bet sanwaitėms. Skaitydami laikraszczius matote, kaip kapitalistai wisokių iszdirbių wienyjasi į wieną didelę kuopą, wien tik dėl to, idant darbinįkui ne pasiduoti sztraikuose, idant labiaus prispausti darbinįką; isz datyrimo galima sakyti, jog sztraikai neatnesza naudos darbinįkams. Prie tokių iszlygų nėra kito kelio dėl iszsigelbėjimo nuo kompanijų prispaudimo, kaip tik griebtiesi žemdarbystės, pastoti bosais neprigulmingais nuo kapitalistų geležinės malonės.

Man besikalbant su czionykszcziais lietuwiais, apie neparangumą, apie jų nenorą apsigywenti ant farmų, tai wienas atsiliepė sziteip: musiszkius wargas priwerczia prie wisko naudingesnio, jis priwers ir prie farmų, bet tada, kada geresnes žemes iszpirks swetimtaucziai, tai musiszkiai blogesnes turės pirkti brangiaus mokėdami; garsinimas laikraszcziuose yra be naudos. Besirengianti kada nors pirkti žemę, tegul pasilaiko žemiaus padėtą adresą, kadangi szis praneszimas yra paskutinis.

JURGIS SZNEIDERIS.

P. S. Reikale pirkimo žemės, raszykite pas F. Mikolainį,

Thorp, Wis.

— Kas norite, kad iszsiųsti į krajų pinigai gerai ir greitai suwaikszczioti, siųskite juos per "Lietuvos" redakciją, o greicziausiai suwaikszczios. Už greitumą ir teisingumą kasdien apturime szimtus padėkawonių nuo lietuwių isz wisų Amerikos krasztų, teipogi ir už gerumą szifkorczių pas mus iszpirktų, nes mes laikome geriausias linijas, ant kurių į 8 dienas perważiuoja per marias; ant prastų ir pigių linijų szifkarczių wisai neparduodame. Kas nori pigių, tegul perka pas žydus. Prisiųsdami pinigus ant szifkorczių ar ant iszsiuntimo į krajų, wisada uždėkite szitokį adresą:

A. OLSZEWSKIS,
924 33rd St., Chicago, Ill.

Wietines Žinios.

—o—

— Du waikai: 14 metų Frank ir 12 m. Bennie, sunus wokieczio Morbackoro, gywenanczio po nr. 55 Station str., ant Kalėdų gawo nuo tėwų szėneles ant pasicziužinėjimo ir iszsirengė tuojaus, ant iszbandymo dowanos, ant molduobės prie Mouldingo plytnyczios, ant Elston ave. Wanduo ant duobės buwo užszalęs, ledas rodėsi gana drutas. Kaip tik wienok waikai nucziuožė nuo kranto, ledas įlužo ir abudu panėrė. Ant kranto buwo žmonės, bet nieks isz jų nedryso gelbėti. Dawė žinią į policiją ir policijantams pasisekė prigėrusių kunus isztraukti, bet apie atgaiwinimą ne galėjo jau but nė kalbos.

— Pereitos sanwaitės ketwerge, ant geležinkelio tilto ant Sold Creek bėganti lokomotywa su prikabintu wienu wagonų nupuolė į upę. Ant wagono buwo 6 žmonės, kurie, puolant, nuszoko ant ledo ir gana sunkiai apsikulė.

Tą paczią dieną, ant Wabash geležinkelio, netoli Palos Springs, expresinis trukis susimuszė su priemiestiniu trukiu. Sudawęs smarkiai expresinis trukis į paskutinį wagoną priemiestinio, isz metė jį isz sėnių ir nustumė į grabę. Isz pasažierių ważiawusių iszstumtame wagone, likosi sužeisti: senatorius Humphrey, 17 metų Feldon, Winslow Mahaffey ir dwi nepažįstamos moterszkės.

— Asistentas szerifo Morisono, iszsiųstas į gywenimą Richardo Oakes, po nr. 131 Erie ul. suaresztuoti 14 metų jo sunų, Walterą, įėjęs į gywenimą, rado czia Oakesą, jo paczią ir 7 waikų. Gywenime ne buwo nieko, wiskas buwo iszparduota. Oakes pasakė, kad jis, negalėdams gauti darbą, pasirengęs iszpjauti wisą sawo szeimyną. Iszsitraukė peilį ir norėjo tuojaus sawo darbą atlikti. Morrison szoko ant beproczio ir iszweržė peilį ir suarcsztawo. Waikus atidawė ant prieglaudos Humany Society.

— Pereitos sanwaitės ketwerge užsidegė kalwė prie dirbtuwės Austino & Co., ant kertės Carol ave. ir Carpenter str. Ugnis teip greitai platinosi, kad, atkakus ugnagesiams, degė jau didesni kalwės dalis; kol ją užgesino, padarė blėdies $50000 wertės. Kadangi ugnis pasirodė iszėjus darbinįkams, todėl wisi tikėjosi, kad deganczioj trioboj nėra žmonių. Užgesinus wienok ugnį, rodo maszinų dalyj suanglėjusį kuną darbinįko Suttero.

— Chicagietė, Mary Kroupa, apskundė daktarą Jamesą Elteridge už klaidžią operaciją ir reikalauja už tai net 50000 dol. Skundėja sako, kad po oporacijai ji labiaus susirgo. Tas gal but tiesa, bet isz ko Mary Kroupa (matomai suamerikonizuota lenkė) gal žinonti, kad daktaras operaciją ne gerai padarė?

— Naujų metų dieną, wakare, ant Halsted ul. netoli 29, rado gulintį policijantą, O'Meara, su perskelta galwa. Dar gywą nugabeno į ligonbutį, bet atgaiwinti ne buwo galima, į porą minutų jis ten pasimirė.

Pajieszkojimai.

Pajieszkau sawo susiedo, Selwestro Makaro, isz Kauno gub., Reseinių paw., Uwainiszkių kaimo. Pirmiaus dirbo prie Chicagos kanalo, o dabar nežinau kur. Jis pats, ar kas kitas, teiksis duot man žinią ant szio adreso:

Izidorius Audrulis,
2813 Marvin Ave. Scranton, Pa.

Pajieszkau sawo wyro, Leono Toleikio, kuris 18 d. Gruodžio iszważiawo isz Chicagos į Westville, Ill., ant darbo. Jau praėjo dwi sanwaitės, kaip nuo jo nė jokios gromatos negaunu ir nežinau, ar jis gywas yra, ar kas kits su juom atsitikti galėjo. Dėltogi maloningai meldžiu tenykszczių lietuwių, kurie apie jį žino, kad pranesztu man jo adresą

Su guodone.
Antanina Toleikienė,
3736 Lowe Ave. Chicago, Ill.

Pajieszkau sawo szwogerio, Stanislowo Sabocziaus, isz Suwalkų gub., Seinų paw., Kudrėnų gm., Cimaniszkių kaimo. Teiksis maloningai atsiszaukti ant szio adreso:

Augustin Strawinskis,
Box 348, Haverhill Mass.

Mitingas.

Subatoj, 8 d. Sausio, 1898 m., salėj Pulaskio, 800 S. Ashland Ave., pusiau 8tą walandą wakare, Dr-tė Teisybės Mylėtojų laikys sawo susirinkimą, ant kurio wisi sanariai teiksis pributi; teipogi ir norinti pristoti. Įstojimas tik $1,00.

Su guodone, Dr-tė T. M.

GEOGRAFIJA
ARBA
MOKSLAS APIE ŽEME.
II DALIS.

(Tąsa).

Pavidalas

įdubimo yra *eliptiszkas*, labiaus isztyses nuo sziaurių pietų link. Vidurys to įdubimo, iszilgai upės Kongo, iszkilęs iki 500 metrų augszcziaus jurių pavirsziaus, krasztuose vėl labiaus iszkyla. Rubežiai į pietus ne znaimus, į sziaurius prieina prie ažero Tsad, rytuose atskiria įdubimą augszta rytinio iszkilimo siena, kurią vienok pramusza upė Lualaba ir įpuolanti į ją isztaka ažero Tanganika. Į vakarus nuo pakranczių atskiria ji iszkilusi kalnų briauna, kuri stacziai nusileidžia prie vakarinių nesveikų pelkiuotų pakranczių prie įtakos upės Kongo ir prie *Lemesneses Gvinejos* pakranczių. Sziaurini dalis, prie užtakos *Biafra* pasibaigia *Kameruno* kalnais, kurių užgesusios vulkaniszkos virszunės siekia 4200 metrų. Į pietus įdubimas iszkyla kaipo *Bihe* iszkilimas, kurisai rods ne pasiekia tokios augsztumos kaip Kameruno kalnai, bet užtai daug platesnis. Nuo to iszkilimo teka vandens į visas puses, vienos czia prasidedanczios upės teka į Atlantiką, kitos į Kongo, į Zambezi ir į vidurius Pietinės Afrikos. Upė *Luolaba–Kongo* ilgesni už ilgiausią Europos upę, daugumu savo vandenų panaszi į Pietinės Amerikos Amazonką. Dar 15 amžyj portugaliecziai, plaukdami prie priežemio Geros Vilties, pietinėj Afrikoj, atrado jos įtaką Kongo; kadangi vienok ta upė, tekėdama per vakarinę, iszkilusią iszkilimo briauną, turi daug vandens puolimų, taigi negalima buvo ja giliaus į kietžemį nuplaukti ir isztirti visą jos bėgimą. Antroje pusėje szio amžiaus, garsus angliszkas keleivis ir misijonierius, Levingstone, traukdamas į Afrikos vidurius, užtiko upę Lualabą, jis tikėjo, kad tai yra virszutini, taigi pradini upės Niliaus dalis, kuri tąsyk dar teiposgi ne buvo isztirta. Isztyrė tą vienok garsus amerikoniszkas reporteris, Stanley; isztraukęs isz Zanziboro, prisigriebė upės Lualabos ir valtimis plaukė su jos vandenų bėgiu visai nežinodamas, kur vanduo nunesz: ar į Nilių ir juom į Viduržemines jures, ar į Atlantiką, ar į Indiszką oceaną. Kelionėj savo Stanley daug turėjo vargo, valtis vietose didelių vandens puolimų, kokių ant tos upės daug yra, reikėjo ant peczių neszti, susirėmimuose su vidurių Afrikos gyventojais, kurie nenorėjo jo per savo krasztus perleisti, daug juodveidžių iszskerdė, bet ant galo priplaukė Atlantiko ir persitikrino, kad upė Lualaba ir Kongo yra tai ta pati, tikt mat virszutinį jos bėgį vadino Luolaba, žemutinį gi Kongo. Luolaba–Kongo savo bėgime padaro didelį užsisukimą į sziaurius, dusyk perkerta ekvatorių, prisiartinęs prie Atlantiszkų pakranczių, nuo iszkilimo nupuola daugybe vandens puolimų. Ant apėjimo vandens puolimų likosi padirbti keliai; vidurinėj Afrikoj yra jau sziądien ir geležinkeliai. Sziądien upė Kongo yra vienas isz svarbiausių kelių vedanczių į Afrikos vidurius; prie didelių vandens puolimų susitvėrė nauji miestai, kuriuose perkrauja tavorus. Garlaiviai plaukia ir į kitas upes įpuolanczias į Kongo ir tokiu budu nežinomi vidurių Afrikos krasztai liekasi isztirti. Isz deszinės pusės į Kongo įpuola upė *Uelle*, kurios pradzia netoli pradžios upės *Bachr el Gasal*, įpuolanczios į *Nilių*, tekanti į Viduržemines jures; tuose krasztuose teka upės Szari ir Ogove; visos upės Kongo įtakos dar prideranczial ne isztirtos. Geriaus isztirtos įpuolanczios į Lualabą–Kongo upės nuo pietų; isz jų svarbiausia yra *Sankuru*; ji iszpradžių teka nuo pietų sziaurių link, bet prisiartinusi prie Kongo, užsisuka į vakarus. Plaukia tos įtakos, kaip ir patsai Kongo, per pelkiuotas klonis, apaugusias tankiomis giriomis, toliaus nuo upių klonių traukiasi jau begiriniai apželę augszta žole savanų plotai. Žolė czia teip augszta ir tanki, kad keleivis per tuos plotus tikt su pagelba peilio arba kirvio gal persigriebti.

Gyventojai tų krasztų yra negrai bantu giminės, daugumas tautų tos giminės yra stabmeldžiai *kanibalai* (valganti žmogaus mėsą), druti, augaloti, narsus. Pietrytiniuose krasztuose paupio Lualaba–Kongo, pradedant nuo jo įtakos Uelle ir toliaus rytus Niliaus link gyvena jau ne gryni negrai, bet susimaiszę su hamitais ir arabais; prie tokių maiszytų rasų priguli tautos *Mombuttu* ir *Nyam–Nyam*. Wisi tie maiszytų rasų gaivalai yra kanibaliai: aplink jų apgyventus kaimus ant medžių ir stulpų visur primuszti žmonių kaukaliai, yra tai kaulai jų suvalgytų žmonių.

Gvinejos pakrantes pradėjo kolionizuoti XV szimtmetyj portugaliecziai vergų prekėjai. Uždraudus prekiavimą vergais, portugaliszkos kolionijos nupuolė, jos sziądien yra, teip kaip Maskolijos Siberija arba Sachalino sala, nusikaltelių kolionijomis, kur Portugalija siunczia savo nusikaltėlius; prie tokių priguli: *Angola* ir *San Paolo de Loanda*. Portugaliszkos kolionijos yra į pietus nuo Kongo; sziariuose nuo jo, prie upių Ogove ir Gabun, yra prancuzų valdybos, kurie jas vis platina ir traukia gilyn į kietžemio vidurius. Dar toliaus į sziaurius, prie Biafra užtakos, apskricziuose Kamerumo kalnų—yra vokieczių kolionijos *Kamerun*.

Įdubime upės Kongo susitvėrė *Kongo vieszpatyste* prigulinti Belgijos karaliui. Vieszpatystė ta siauru diržu prisigriebia Atlantiszko oceano, bet toliaus nuo krantų labiaus iszsiplatina ir nusidriekia gana toli į kietžemio vidurius. Kongo vieszpatystė siunczia į Europą sloniaus kaulą, brangių veislių medžius ir daug palminio aliejaus. Isz rytų Kongo valdybos susidurė su neužkenczianczials krikszczionių arabais, su kuriais silpnos belgijonų pajiegos veda kruvinas kares, kas daug kasztuoja, o ne priteklių iždė iki sziol uždengė isz savo kiszeniaus Belgijos karalius, jis norėtu, kad tą krasztą paimtu Belgija ir kad jos iždas dengtu nepriteklius iždo Kongo vieszpatystės.

Sudanas su pakrantėmis Augsztesnės Gwinėjos ir Senegambija yra tai žemės juosta į sziaurius nuo upės Kongo, Gvinejiszkos užtakos iki Sacharos, traukiasi nuo Atlantiko iki Abisinijos iszkilimui. Tolesnis trukis vakarinės Afrikos iszkilimo briaunos pertrauktas upe Niger traukiasi toliaus iszilgai sziaurinių pakranczių Gvinėjiszkos užtakos kaipo *Kong* kalnai, toliaus gi, prie isztakų upių Nigero, Gambijos ir Senegaliaus užsisuka į sziaurius ir atsitolina nuo krantų. Briauna ta isz palengvo nusileidžia į kietžemio vidurį, prie krantų gi nupuola stacziai. Pakrantes siauresnėj dalyj prie Gvinejiszkos užtakos vadina *Augsztesneja Gvineja*, platesnėj gi sziaurinėj dalyj — *Senegambija*. Krasztai tie pelkiuoti, dregni, kadangi puczianti nuo oceano vėjai musonais vadinami atgabena daug vandens garų, kurie susilasznę, nupuola paveiksle tankių ir smarkių lytų. Pakrantes tas pirmiausiai kolionizavo portugaliecziai, kurie isz czia gabeno aukso ir vergus; sziądien iszgabena daugiausiai palminio aliejaus. Portugalieczius isz tų krasztų iszstumė kitos Europos tautos, kurios parengė czia savo kolionijas. Anglijonys užėmė labai vaisingą deltą upės Nigero ir iszilgai upės bėgio iszplatino valdybas toliaus į kietžemio vidurius, pakrantėmis gi, iki pakranczių *Sierra Leone*. Toliaus nuo krantų yra negriszka vieszpatystė *Aszanti*, kurią neseniai pamuszė anglijonys. Didžiausias miestas toje vieszpatystėje yra *Kumassi*, sostapile kraszto karaliaus, bet ėsanczio po užžiura ir valdžia anglijonų.

Vieszpatystė *Dahomey* pamuszta prancuzų. Czia iki neseniai, valdant dar paskutiniam to kraszto karaliui, buvo bjaurus paprotys pjovimo suimtų nelaisvių, ant kurių, susidedanti isz moterų karaliaus kariaunos dalis, priesz kiekvieną szventę darydavo medžiokles kaimyniszkuose krasztuose. Sostapile to kraszto yra miestas *Abomey*. Pakrantėse, prie Atlantiko, gyvena negrų tauta *Kru* vadinama. Krasztas jų nevaisingas, todėl jie parsisamdo į europieczių kolionijas ant visokių darbų. Senegambijoj, terp upių Senegaliaus ir Gambijos yra prancuzų valdybos, sostapilė ir vieta gyvenimo gubernatoriaus yra portas *St Louis*, prie įtakos upės Senegaliaus. Isz czia gabena daugiausiai *palminio aliejaus*, *rieszutu* ir *arabiszką gumą*, kurią renka to kraszto akacijų giriose. Isz czia prancuzai iszplatino savo valdybas toliaus į vidurius, užėmė net didžiausią Afrikos vidurių miestų *Timbuktu*, kurį nori sujungti su savo Sziaurinės Afrikos valdyboms Algeru ir Tunisu, per nuvedimą per Sacharos tirus geležinkelio. Nuo miesto St. Louis prancuzai padirbo jau geležinkelį prie upės Nigero krasztų.

Viduriuose tos Afrikos dalies yra krasztai *Sudanu*, arba *Nigricija* vadinami, apgyventi juodveidžių negrų. Sudanas susideda isz dviejų dalių: *Augsztojo Sudano ir Žemojo Sudano*.

Augsztasis Sudanas užima nusileidimą pakranczių iszkilimo briaunos vidurio kietžemio link, perkirstą upės Nigero. Upė Niger, teip dideli kaip ir Kongo, savo bėgyje turi tokį jau užsisukimą, tikt į kitą pusę. Laivų plaukimą stabdo daugybe ėsanczių pieskos sudumų ir plikumų, bet užtai isz kairės pusės Nigero įplauka, upė *Benue*, turi daug vandens, reikalingą gilumą ir tinka laivams; anglijonai, plaukdami ta upe vis toliaus, kietžemio viduriuose platina savo valdybas. Upė Benue prisiartina prie ažero *Tsad*, gal but, kad lytų laike, kada czia visi vandens užtvysta, su juom jungiasi, kadangi ažere randa daug visokių jurių gyvuolių gyvenanczių Atlantike. Benue klonis tveria klampynes, kadangi upės lovys yra augszcziaus aplinkinių lygumų. Gyventojų kaimai statyti arba ant klampynių, arba ant upės salų, ant apsisaugojimo nuo netikėto prieszų užpuolimo.

Žemasis Sudanas užima apskriczius ažero Tsad ir tulus krasztus paupio Niliaus.

Sudanas, vienoj dalyj, taigi vakarinėj, turi užtektinai dregnumo, žemę vaisingą, auga czia didelės girios; gyventojai daugumoj užsiima žemdarbyste, tirsztai apgyventas, rytinėj gi dalyj tveria stepų plotus; ant tų plotų yra eilės uoluotų kalnų, nuo kurių teka upeliai vandens. Kalnai tie yra kaipi tvirtynės saugojanczios rubežius tų Afrikos krasztų vieszpatyszczių, kaip antai vieszpatyszczių: *Adamaua*, *Wadai*, *Darfur*, *Kordofan*. Tekanczios upės giliai įsipjovė į kalnus ir teka iszilgai pelkiuotų, apželusių giriomis klonių. Vietas, kur susibėga daug upių, pasikelus vandens pavirsziui, užlieja vandens teip, kad apsemia visus terpupių tarpus ir — isz upių ir terp jų tarpų pasidaro kaipi neiszpasakyto didumo ažeras.

Sudano negrai kalbiszkai skiriasi nuo negrų bantu giminės; jie vakaruose susimaiszė su pirmutiniais Afrikos gyventojais hamitais, kurie czia atkako isz sziaurių, rytų ose gi susimaiszė su atejusiais isz Azijos arabais, nuo kurių priėmė ir mahometoniszką tikėjimą ir kulturą platina tauta *Fulbe* arba *Fellata* vadinama, užsiimanti bandų ganymu; fellatai, nors turi tamsios parvos veidą, bet jie ne negrai, pagal savo tipą, panaszus į europieczius; jie pamuszė užsiimanczius žemdarbyste negrus ir sutvėrė savo vieszpatystes terp upių Nigero ir Benue. Ką daro fellatai vakarinėj Sudano dalyj, tą patį atlieka arabai rytinėj. Isz miestų svarbiausias yra *Timbuktu*, dabar prancuzų užimtas, yra jis ant sziaurinio užsisukimo upės Nigero, ant rubežiaus Sacharos tirų, ant subėgimo karavanų kelių į visus Afrikos krasztus. Isz sziaurių atgabena czia karavanai europeiszkus tavorus, isz Sacharos druską, kuri czia labai brangi teip, kad tikt didžturcziai ją gal vartoti; negrai isz Afrikos vidurių sugabena medvilnės audimus, geležinius iszdirbimus, ginklus ir skuras.

Apie ažerą Tsad yra negrų vieszpatystės: vakarinėj pusėj vieszpatystė *Bornu*, kurios didžiausias miestas yra *Kuka*, teiposgi ant kelių susibėgimo. Į pietus nuo ažero Tsad, ant upės Szari, yra vieszpatystė *Bagirmi*. Į rytus yra vieszpatystė *Wadai*, isz kur gabena į Egiptą sloniaus kaulą, sztrausų plunksnas, o slapta ir vergus. Dar toliaus į rytus yra arabų vieszpatystės *Darfur*, *Kordofan*, ir *Sennar*, kurios pirmiaus buvo Egipto pamusztus, bet paskui tuos krasztus nuo egiptijonų paveržė mehometoniszki derviszai ir sutvėrė czia neprigulmingą vieszpatystę, kurią dabar valdanti Egipte anglijonai vėl bando atgauti. Svarbiausias tuose krasztuose miestas yra *Chartum*, kurį derviszai padarė sostapyle savo pranaszo.

Sziaurini arba žemesnėji Afrika.

Užima ji visą krasztą Afrikos kietžemio į sziaurius nuo Sudano, tame ir Sacharos tirus.

Sochara yra tai didžiausi tirų plotai ant viso musų žemės pavirsziaus, traukiasi nuo Sudano, taigi nuo 18° sziaurinės geografiszkos platumos, iki *Berberijos* ir oazos *Barka* sziauriuose, pasiekia net Viduržeminių jurių ir nuo Atlantiko vakaruose, iki Nubijos iszkilimo rytuose. Seniaus tikėjo, kad Sachara užima lygumą, bet isz naujausių tirinėjimų persitikrino, kad ant jos plotų yra ir kalnų eilės, susidedanczios isz plikų iszkilusių uolų su užgesusioms vulkaniszkoms virszunėms, iszkilusioms ant 2500 metrų arba 8250 pėdų augszcziaus jurių vandenų pavirsziaus; žiemos laike tas virszunes uždengia net sniegas. Apart kalnų, yra czia ir gilus įdubimai gulinti žemiaus jurių vandenų pavirsziaus; didžiausias isz tokių gilių įdubimų traukiasi į pietus nuo prancužiszkos valdybos Algerijos, kurį prancuzai nori jurėmis užlieti, nukasę augsztą pakranczių dalį. Augszcziausia Sacharos dalis yra terp užtakų Gabes ir Sydra ir ažero Tsad. Isz kalnų svarbiausi yra besitraukianti nuo Berberijos Darfuro link, taigi nuo sziaurvakarų pietrytų link kalnai *Tibesti*. Į vakarus ir į pietvakarus nuo tų kalnų traukiasi vėl dvi kalnų gruppos *Ahaggar* ir *Air*, kurios seniaus tvėrė iszkilimą, bet jį iszrėžė vandens ir isz iszkilimo padarė kalnus.

(Toliaus bus)

Bonkele turi 56 dozas, kasztuoja $1, 6 Bonkeles $5.

Bonkele turi 56 dozas, kasztuoja $1, 6 Bonkeles $5.

Stebuklingos gydyklos.

Gydyklos D-ro Ham'o ant Czystyjimo Kraujo ir Sudrutinimo Nerwų susideda isz žolelių ir szaknelių, kurios padaugina žmoguje kiekybę kraujo ir sudrutina nerwas. Gydo jos, pagrąžindamas gywybės sokus, kurie tapo isznaikinti ligoms, widurių užkietėjimų, persidirbimų, nuwiudimu, neužsilaikymu ir onanizmu. Atgaiwina jos tuojaus apmirusį kraują, smagenis, ir nerwas, priduodamos jiems reikalingų dalelių, prilaiko nuo naikinimosi organizmo, atnaujina sunykusias organizme kamarukias tuom patim budu, kokiu sunaikintos tapo. Pripildo pulsus czystu ir twyrtu krauju, per ką žmogus pastoja lyg isznaujo atgimęs, nes wisa sistema naujai atsibudawoja. Szios gydyklos susideda isz czystų žolėlių ir szaknelių, be damaiszymo jokių trucyznų, arba alkoholių, o ant daredymo to, įdedame czia patwirtinimą Elliot'o H. Haag pharmaceto-Chemiko, kuris, kaipo expertas preparatuose mediciuos, aplaikė gerą reputaciją už teisyngą analizawimą chemikalų ir maisto produktų.

State of Ohio, Lucas County. } S. S.

Personally came before me the subscriber, a Notary Public, within an for said County, Elliot H. Haag, who being first duly sworn, deposeth and says that he is a Pharmaceutical Chemist, and has analized the preparation known as "Dr. Ham's Blood Purifier and Nerve Tonic". Finds that it contains roots and herbs in their pure state, and that they were gathered at the proper season, and represent the true medical properties of the drugs, and further, this preparation contains no alcohol for stimulation or preserving purposes.

E. H. Haag, Ph. C.

Sworn to and subscribed in my presence this 1 day of October, 1897.

Grant Williams, Notary Public, Lucas Co., Ohio.

Padėkawonės.

A. R., South River, N. J. raszo: "Galva skaudėt nustojo, talgi neapsakytai esiu dėkingas D-rui Hamui už iszgydymą. Neturėjau wilties iszgijimo ir jau mislyjau, kad liksiu ligoniu ant wiso amžiaus, bet po pamėginimui gydyklų D-ro Ham'o, skausmas mano organizmą apleido ir jaucziuosi dabar twirtu ir sweiku. Welyju wisiems kentanteims kreiptis prie D-ro Ham'o, o užtesą iszgydys".

Jan Bak isz Hazleton, Pa. raszo prie D-ro Ham'o:— "Ant Jusų klausymo daneszu, kad mano patį paswelko nuo Jų gydyklų. Kiti daktarai wiliojo po biskuti pinigus, bet tas kasztawo labai brangiai, o nieko negelbėjo; rodžias kad jiem rupėjo tik, idant mano patį ko ilgiau sirgtų, o jie galėtų wis pinigus plėszti. Jusų gydyklos isz karto mano pacnę pagelbėjo, už ką siunczių Jumis szirdingiausią aczių".

Stan. Sobotka, isz New Britain, Conn. raszo prie D-ro Ham'o:— Prisiunczių Ponui resztą pinigu už gydyklas ir szirdingai dėkawoju už iszgydymą mano paczios. Ji mėgino wisokias gydyklas jau per daugel metų, bet nė wienos jos negelbėjo. Wienok Jusų gydyklomis tapo iszgydyta, ir liga daugiau ne pasirodė.

J. Urban. 20 Pearl St. New Britain, Conn., raszo: "Nedėle laiko kaip pradėjau imti Jusų gydyklas ir jau yra man daug geriau, bet neužilgio gydyklos baigsis, taigi prisiunczių pinigus ant daugiau".

Tukstanczius turime tokiu padėkawoniu nuo geru pacijentu, bet del stokos wietos ne galime ju wisu patalpyti.

DR. C. B. HAM

Gydo wyrus, moteris ir waikus.

Jeigu daktarai negalėjo pažint tawo ligos, arba jeigu negalėjo tawęs iszgyti, tai raszyk tuojaus pas D-rą Ham'ą, o jis duos tau rodą dykai. Jeigu D-ras atrastų, kad tawo liga neiszgydoma, tai pinigus tau sugrąžins ir nereikalauji nieko žudyti. D-ras Ham'as yra teisingu ir atsakancziu, o ligoniais apiekawojasi — kaipo tėwas sawo waikais. Žmonės, kurie ant tuszczio jieszkojo rodos wisokių daktarų, kurie keliolika metų iszkentėjo ligas ligonbucziuose, lyg per stebuklus tapo iszgydyti per D-rą Ham'ą. Nekalbame tą pasigirdami, bet tiktai sakome tikrą tiesą. Newilkinkit sawo ligos, nes ga i stotis neiszgydoma. Tuojaus raszyk prie D-ro Ham'o.

Gydyklų D-ro Ham'o negalimą gauti jokioje aptiekoje, a nė grosernėje, a nė karczemoje, nė pas pedliorių. Kas nori gaut czystas ir sweikas gydyklas, tur stacztai raszyti prie D-ro Ham'o. Bonkelė gydyklų kasztuoja tik $1,00, szeszios bonkelės $5,00. Iszraszant gydyklas, reik apraszyt sawo ligą ir įdėt gromatą pinigus, arba money orderį, ar czekį. Gydyklas ir pamokinimą kaip gydytis iszsiųsime atgale paczta. Prisiųsk paczinę markę ant atsakymo. Adresas toks:

DR. C. B. HAM,
708–709 National Union Building.
TOLEDO, O.

Waterburio Mebliu Kompanija.

(Waterbury Furniture Co.)

135—169 E. Main St.

Pric pat Poli's Teatro

John Moriaty President.

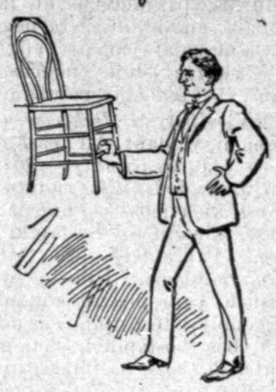

Sweikiname sawo kostumerius szirdingai jiems dekawodami už ju prielankuma pereitame laike, ir jiems musu dekinguma norime iszreikszti ju prigimtoje kalboje. Patyrem Jusu prielankuma ir prieteliszkuma, kada atsilankete pas mus su wisokiais pirkiniais, ko pasitikime ir ant toliaus nuo Jusu užsitarnauti. Mes parduodame sawo taworus už pinigus ir ant bargo, per ka ingijome daugybe kostumeriu ir sawo bizny pastateme ant augsztos papedes.

KARPETAI, PURCULINIAI INDAI, MEBLIAI, PECZIAI, ir t. t.

GRABAI ir kiti wisi PAGRABINIAI DAIKTAI už PIGIAUSE PREKE.

John Mariaty, Prez.

Pirmas sztoras palei POLI'S TEATRA.

Ant pareikalawimo nakties laike, duodame atsakyma isz District Telegraph Ofiso, 5 E. Main St.

Chas. Baltrukonis.

Pristatau Draugystėms wisokius reikalingus daiktus, tai yra: Spilkas, Kokardas, Juostas, Karunas ir wisus kitokius dėl Draugyszczių reikalingus daiktus. Prekės pigesnės kaip wisur. Kas ko reikalauja, atsiszaukite pas manę, o priduosiu jums prekes dykai. Adresuokite teip.

Chas. Baltrukonis,
67 N. Leonard St., Waterbury, Conn.

Laiszkai ant paczto.

1044 Deuits Joseph	1206 Pallunski A.
1060 Dombovis Adam	1209 Palilionis George
1066 Dybato Jakob	1213 Petrookai Anton
1071 Gawitkewiecz Jos	1215 Pienkowski Michal
1076 Giemza Jos	1216 Piendak St.
1077 Giermata Zofija	1218 Piotroski S.
1078 Ginalska Juzefa	1221 Pitakis Frank
1087 Gruskos Anna	1224 Polousz Jan
1106 Jabłonika Jos	1225 Popyzeka Kosta.
1110 Jondyaka Louis	1226 Powzdet Maryzna
1119 Kaminski M.	1227 Pozekwas Malk
1138 Kóterbsky M.	1228 Prekanka Marie
1139 Korauk Johan	1230 Pezov Wiliem
1140 Kozlowski Robert	1231 Rabonowitz Mr.
1143 Krazowskis Liu.	1232 Radawicza K.
1151 Kubaki F.	1243 Kriawezukas Jewa
1174 Mastowski P.	1244 Ruigis Leon
1178 Mika Josef	1274 Stablkas Joseph
1187 Najewski Wojciech	1278 Sonnies Car.
1188 Nalbuziewicz Beru	1299 Stys Jos
1191 Norwillo Mateusz	1304 Valantipus Antony
1192 Obaza Antoni	1307 Vejvada Frank
1195 Okowstaki Jos	1325 Wilkus Anny
1197 Ordyna Stanislaus	1346 Zielak Jan
1205 Paczeroske Dalro	1347 Zukoczius Frank

Į Lietuwius ir Lietuwiszkas Draugystes Chicagos.

Atkreipkit atydą ant muzikantų Dr-tės Dowido Karaliaus, kurie wisuose moksliszkuose ir bažnytiniuose reikaluose tarnauja dykai, o ant piknikų, balių, weselijų ir pagrabų grajina už pigiausią prekę. Grajina: ant triubų, skripkų ir kitų instrumentų. Ofisus turi: 703 W. 18th Pl. pas p. J. Walantinawiczią ir 924 33rd St. pas p. A. Žemaitį kuriuos galima kiekwieną walandą rasti namieje.

Su guodone, MUZIKANTAI
Dr-tės Dowido Karaliaus.

Geriause Užeiga del Darbinyku pas

J. Danisewicziu,

768 Bank ir River Side Sts.

Waterbury, Conn.

Užlaiko geriausius gerymus; szalta Alu, seniausias Arielkas, Likierius ir kwepenczius Cigarus. Užkwieczia wisus atsilankyti. **Juozas Danisewiczius.**

HILLE'S FOTOGRAFAS,

3452 S. Halsted ul.

Nujima puikius Fotografijas, už tuzina tiktai

$2.00

Ant weselių ir kitokiu reikalu nujima Fotografijas kopuik ausei.

Geriausia užeiga Scrantone.

..... pas .....

FRANCISZKU KOONS,
105 Lockowanna Avenue.

Yra tai wieta arti wisų geležinkelių staciju, kur kiekwienas atwažiawęs in szitą miestą gali gauti gerą nakwynią, szaltą alų ir kwepenczius cigarus, Kas in Scrantus atkeliausit, Tai pas Koons'a wiską gausit: Alaus gero ir Cigarų, Pernakwot ir rodą gerą. (12. 98

Gelimas widuriuose. 5.

BERN, KANS., LIEPOS, 1896.

Asz turejau toki gelima widuriuose, kad negalejau ne walgyt, ne miegot isz skaudejimo, bet kad pameginau bonkele „Kunigo Koenig's Nerve Tonic", pasijutau teip sweika, kalp buwau 10 m. atgal. Yra tai aukstines gydyklos.

Mrs. B. BEYER.

Asz sunaudojau tik wiena bonkele „Kunigo Koenig's Nerve Tonic" ant paralyžiaus, kuris kankino mane per 3 metus, ir tapau iszgydytas. o daktarai negalejo iszgydyti. Ta gydykla yra werta tiek aukso, kiek ji sweria ant wogos. Teip raszo Briel, 816 Ireland St., St. Paul, Minn. ir C. C. Fond du Lac. Wis., kuris nenor sawo wardo in apgarsinima deti, sako, kad ner nieko geresnio ant Sz. Wito Szokio per Kunigo Koenig's Nerve Tonic.

DYKAI Gaus kiekwienas wertingą knygelę, apraszanczia apie nerwiszkas ligas, ir ant pabandymo bonkelę wirsz minetu gydyklu, kurs prisiuns sawo adresą. Beturcziai ligoniai teipgi gaus szias gydyklas dykai.

Szios gydyklos yra iszrastos Kunigo Koenig isz Fort Wayne, Ind. 1876 metuose ir dabar yra isduodamos po jo priziura per

Koenig Med. Co. Chicago, Ill.
49 S. Franklin St.

Aptiekose galima gaut bonkelę szio gydyklu už $1. arba 6 bonkeles už $5.
Dideles bonkos po $1.75, 6 bonkos už $9.

Galima jas gaut ir "LIETUVOS" redakcijoj.

"Lietuvos" Agentas.

M. Damijonaitis.

Keliaujancziu "Lietuvos" agentu yra Motiejus Damijonaitis. Jisai szioms dienoms atlankys miestą Shenandoah ir aplink priiminėdamas prenumeratą nuo senų skaitytojų ir užraszinės naujus skaitytojus. Dėltogi meldžiame wisų tenykszczių lietuwių, kur musų agentas atsilankys, užmokėti jam pinigus už "Lietuvą", o tokiu budu užczėdysite sau kasztus prisiuntimo. M. Damijonaitis yra tikru "Lietuvos" agentu, wisi galite jam užsimokėti prenumeratą už "Lietuvą", o pinigai bus mums gražiai priduoti. Mes už jį atsakome. Teiposgi galite gaut pas jį wisokių knigų pirkti, kas tik kokių norite.

LIETUVOS ISZDAVYSTE.

"Lietuvos" Agentai:

Keliaujancziais "Lietuvos" agentais yra: Wincas Kudarauckas ir Motiejus Damijonaitis.

Wietiniais Agentais szie:

BALTIMORE, MD.
Bonawent. Mažeika, 118 Dover St.

MT CARMEL, PA.
Petras Bielianskas.

SHENANDOAH, PA
Andrius Maczys, 445 W. Line St.

BROOKLYN, N. Y.
Petras Abraitis, 800 Myrtle ave.

SCRANTON, PA.
Juozas Petrykis, 1514 Ross Ave.

PHILADELPHIA, PA.
Juozas Butkus, 1112 Cyperss St.

GRAND RAPIDS, MICH.
F. Sidoras, 344 Hamilton St.

Szitų miestų lietuwiai, norėdami apsisteliuoti "Lietuvą", gali kreiptiesi prie augszczius minėtų agentų, o jie noria iszpildys jų reikalus.

"Lietuvos" Agentas.

"Lietuvos" keliaujancziu agentu yra Wincas Kudarauskas. Jisai szios dienose atsilankys New Yorke, Brooklyne ir aplinkiniuose miesteliuose priiminėt prenumeratą nuo senų skaitytojų ir užraszinėt naujus skaitytojus. Deltogi meldžiame wisų tėnykszczių lietuwių, kaip senų, teip ir naujų skaitytojų, pas kuriuos musų agentas atsilankys, užsimokėti prenumeratą agentui, tokiu budu užczėdysit sau laiką ir kasztus prisiuntimo, o pinigai wisi bus gražiai mums priduoti. Wincas Kudarauskas yra tikru "Lietuvos" agentu ir nieks nepriwalo bijotis jam pinigus duoti, mes už jį atsakome. Teiposgi galite gaut pas jį wisokių knigų ir kitokių daiktų pirkti.

"LIETUVOS" ISZDAWYSTE.

AR REIKALAUJI LAIKRODELIO?

Mes juos parduodam, parduodam teip pigiai, kad tu negali walkszcziot be laikrodelio.

Turime wisokiu gatunku. Bet paminėsime tiktai du: **Elginą arba Walthamo Laikrodelis,** geriausein widurlais, dubeltawais lukszteais, gerai laika rodo, gražiai iszkwietkuotas „Dueber", storai aukstas isilaikys tawo gywenimui. Wyriszki ir moteriszki.

Priduok adresa, o prisiusime tau jy ant perziurejimo. Jeigu nebus toks, kaip czia parodytas, sugrąžink jy atgal, tau nieko nekasztuos. Jeigu jis tau tinka, užmokek expreso kasztus ir **$6.50,** ir tawo wiskas.

Dubltawais lukszteais Laikrodelis gražiai iszkwietkuotas, geriausein widurlais, dideli ir mazi, storai aukstyti (14 k.) - iszrodo kaip už $40.00 auksinis laikrodelis, laika rodo gerai. Atsiusime tau ant expreso pamatyti. Jeigu jis tau dabojesi, užmokek **$3.95** ir expreso kasztus ir paslimk sau laikrodeli.

Jeigu mumis užsitikesi ir prisiusi pinigus isz wirszaus mes iszsiusime laikrodely ant sawo kaszto ir dar pridesime tau gražu lenoluogeli dowanu.

Royal Manufacturing Co.
334 Dearborn St., CHICAGO.

W. SŁOMINSKA,

679 Milwaukee Avenue, CHICAGO, ILL.

Mano Dirbtuwe tapo Apdowanota

DWIEMS MEDALIAIS ant Kosciuszkos Parodos už rupestingą, teisinga ir artistiszką iszdirbimą.

KARUNŲ, SZARPŲ, KUKARDŲ, ROZETŲ, BERLŲ, MARSZALKINIŲ LAZDŲ ir tt.

Turiu už garbę apreikszti guodotiniems Kunigams ir guodotin. Draugystėms, kad asz dirbu wisus augszczius paminėtus daigtus **Pigiausei, Teisingiausei ir Geriausei,** nes per 30 metų užsiimdama iszdirbimais įgijau geriausę praktikę ir dėl to galiu wiską padirbt pigiau ir geriau negu kiti fabrikai.

Su guodone
W. SŁOMINSKA, 679 MILWAUKEE AV., CHICAGO, ILL.

CANDY CATHARTIC Cascarets

CURE CONSTIPATION

REGULATE THE LIVER

10¢ 25¢ 50¢ ALL DRUGGISTS

ABSOLUTELY GUARANTEED to cure any case of constipation. Cascarets are the Ideal Laxative, never grip or gripe, but cause easy natural results. Sample and booklet free. Ad. STERLING REMEDY CO., Chicago, Montreal, Can., or New York. 211.

DOWANOS DEL WISU.

Ben. Hatowskis,

527 S. Canal kerte Judd ul., Chicago, Ill.

Dirba, taiso ir parduoda:

LAIKRODŽIUS, LAIKRODELIUS, Lenciugelius, Žiedus, Spilkas, Auskarus ir t.t.

Kiekwienas, kuris pas mane pirks taworo už $5,00, gaus prezenta wertes $1,00; kas pirks už $10,00— gaus prezenta wertes $1,50; kas pirks už $15,00 — gaus prezenta wertes $2,00; o kas pirks už $25,00 — gaus prezenta wertės $3,00. Kiekwienas, kas pas mane pirks kad ir už mažiause prekę, gaus prezenta pagal wertes pirkinio.

Szliubiniai Ziedai pas mane 56 ir 72 prabos nuo $3,00 iki $6,00. Sidabriniai Elgino Laikrodeliai po $7,00. Iszczystyjimas laikrodelio 50c.; Sprendzina 50c. Stiklai ir Rodyklai mano kostumeriams dykai. Wiska gwarantuoju ant metų.

Kas tik ko reikalaujate, ateikite pas mane, o pirksite wiska pigiau kai kitur.

Nauja dainų knigelė:

"Pavasario Balsai"

paraszyta St. Maironis Sziose dienose gawome isz Europos 100 knigelių najausių dainų, kurių lietuwiai dar niekada negirdėjo. Knigelėj yra 48 puikios dainelės ir Libretto 4 aktuose. Szitą knigelę werta kiekwienam perskaityti, o atras joje gražių ir linksmų dainelių. Jos prekė tikt 15c. Prisiųsdami pinigus, uždėkite szitokį adresą:

A. Olszewskis
Sub–Sta. 60. Chicago, Ill.

Nauji Muzikantai.

Chicagoj, 19 d. Gruodžio, 1897. užsidėjo naujas benas geriausių kareiwiszkų lietuwiszkų muzikantų, kurio prezidentu yra Czeslowas Žilewiczis. Naujas benas grajyja ant triubų, skripkų ir kitokių instrumentų. Ofisą sawo turi po nr. 600 Laflin Str., tarpe 18tos ir 19tos ul. Lietuwiai ir lietuwiszkos draugystės, kurie reikalaujate gerų muzikantų ant sawo balių, teatrų, ar weselijų, teiksitės atsiszaukti prie muzikantų prezidento, p. Czeslowo Žilewicziaus, o mes jums pataranusime už pigiausią prekę. Adresas:

Czeslaw Žilewiczia,
600 Laflin Str., Chicago.
(14–1)

Naudokites isz Progos.

Turiu del jaunuomenes juokinga kwietka, kuri norinciam ja panosyti trykszta in akis wanduo ir daug juoko padaro. Kasztuoja tik 25c. Turiu teipgi monu knigą, kokios dar lietuwiszkoje kalboje niekad nebuwo, talpinasi joje daugiau kaip szimtas wisokiu sztuku ir sekretu. Kas nori dasižinot kytrumus swieto, tegul ja nusiperka, o daug kytrumo iszgaus, jos preke $1,50, ir prie to duodu dowanu Kuburkaite, su kuriai galesi žiurintiems akis apmonyt. Turiu teipgi ir daugybe kitu reikalingu prietaisu prie monu.

Turiu gražiausiu popieru gromatoms su kwietkoms ir drukuotoms pawinczowonemis; turiu masziniukiu drukawojimui gromatu. Turiu wisokiu knygu: maldaknygiu ir istoriju. Kas nori dasižinot apie wisokius daiktus, tegul, prisiunczia už 2c. marke, o gaus katalioga wisu tu daiktu. Adresas mano toks:

Joseph Matutis,
287 Wythe Ave., Brooklyn, N.Y.

REIKALAUJA TEISINGU IR DARBSZCZIU wyru ar merginu keliauti po Chicagą ir aplinkines ir pradaw. neti taworus bagotos firmos. Gaus $65,00 ant menesio ir expensus. Darbas ant wisados. Turi duot gerą rekomendaciją. Raszykit angliszkai indedami sawo adresą ir marke ant atsakymo. Adresas: The Dominion Co., Dept. Y. Chicago.

APTIEKA

— Geriause lietuwiszkai–lenkiszka Aptieka Juozo Leszczynsko, po nr. 3315 Laurel st., kuri užlaiko geriausias gydyklas czionykszczias ir isz Europos ir teisingiausei iszpildo receptus, o prekes pigesnes kaip kitur. Aptiekoje randasi D-ras pone Marija Dowiatt nedelioms, ir ketwergais nuo 12 iki 2 walandai widurdienio, o D-ras W. Statkewiczius randasi kožname laike. Ant pareikalawimo gali paszauktie in aptieka per telefona kiekwiena daktara, koky kas nori ir kožnoje walandoje. Teipogi ant pareikalawimo iszsiunczeme ywairias gydiklas wisur, atsakome laiszkus ywairiose kalbose ir gydome lygas per laiszkus.

O teip–gi parduodu laiwakortes (Steamship tickets) ant geriausių ir greicziausių laiwų wažiuojantiems į Europą ir isz Europos; iszsiunczių pinigus į wisus swieto krasztus ir wiską atlieku pigiausiai ir greicziausiai.

Telefonas Yard 709

Lietuwiszkas Daktaras
M. P. KOSSAKAUSKAS

Priima ligonius kasdien nuo 10tos iki 12 adynos priesz pietus.
3242 So. Morgan (Laurel) str. (17–3)

Pirmutinis Lietuwiszkas Saliunas
LIUDWIKO NAWIKO,
Spring Valley, Illinois.
ant kertes 1mos ir Spalding ul.

Užlaiko geriausius gerymus: szalta Alu, seniausias Arielkas, Likierius ir kwepenczius Cigarus. Užlaiko Unijos Alu, stiklsi dideli. **Užkwieczia wisus atsilankyti.** (17-1

E. ZANIEWSKIS.

924 33rd str., Lietuwiszkas kriauczius.

Pigausia drapanų krautuwė. Parduoda wisokius drabužius kuo no pigiausiai. Teiposgi dirba ant orderio už pigesnę preke kaip wisur. Wiengenczial, praszom atsilankyt, o persitikrysite.

Dr. Marija Doviatt, Lietuwe.
Paeinanti isz Kauno Gubernijos.
838 W. 18th Str.
Priima ligonius adynose: nuo 9 iki 12 priesz piet ir nuo 6 wakare. Telephonas: Canal 78

"LIETUVA"

Nedelinis Laikrasztis

Iszeina Chicagoje kas pėtnyczia ir paduoda žmonėms **SWARBIAUSIAS IR TEISINGIAUSIAS ZINIAS isz Amerikos, Lietuwos ir wiso paswieczio.**

"Lietuva" kasztuoja ant metų tik $2. Kas abu doliarus užsimoka isz wirszaus, gauna puikę knigelę, wertės 50c., dowanų. Kas užsimoka $1, gauna knigelę už 25c. Knigelę gali sau iszsirinkt isz musų kataliogo kas kokią nori, kad tik nebrangesnę per 50c. o prisiųsime dykai.

"Lietuva" yra labjausiai iszsiplatinus po wisa Amerika, deltogi biznieriams geriausiai užsimoka joje apsigarsinti.

"Lietuvos" spaustuwė spausdina visokias knigas: konstitucijas ir wisus kitus drukus: lietuwiszkai, lenkiszkai ir angliszkai. Darba padaro gražiai, greitai ir pigiai, nes sawo locname name turi kuopuikiausiai įrengta wisą spaustuwę.

"Lietuvos" Redakcija parduoda szifkortes ant geriausių laiwų, siunczia pinigus į Lietuwą ir wisas dalis swieto. Pinigai per mus iszsiųsti greicziausiai suwaikszczioja kaip isz wisų kitų agentų. Mes teipgi parduodame lotus ir namus aplink lietuwiszką bažnyczią ir atliekame wisokius lietuwių reikalus gerai, greitai ir teisingai.

"Lietuvos" Redakcijoj talpinasi Stacija Chicagos Paczto po wardu:

Sub-Station No. 60.

Kurioje yra iszduodami ir iszmokami paczto Money Orderei; registruojasi gromatos, siuncziasi wisoki siuntiniai: knigos, fotografijos ir tt.; parsiduoda markės, postal-kortės, kopertai ir tt. Kiekwienas kas reikalaujate money orderio, arba norite gaut pinigus už prisiųsta jums money orderį, ateikit į "Lietuvos" Redakcija ir gausite sawo pinigus be jokio klapato.

Raszant į mus su bent kokiu reikalu, arba pinigus prisiunczian, wisada uždėkite szitokį adresą:

A. Olszewskis,

Sub-Station No. 60, CHICAGO, ILL.

Pinigus siųskite registruotose gromatose arba per "money order", tai niekada ne prażus. Iszpirkę "money order" nelaikykite jį keszeniuje, bet tuojaus prisiųskite mums: siunczian "money orderį", gromatą registruoti nereikia, prisiuskite prastoje gromatoje, nes ant jo nieks, be mus, pinigų isz paczto neiszims.

Ofisas "Lietuvos" esti kasdien atidarytas nuo 7tos walandos ryto iki 9 wakaro, o nedėliomis nuo 12tos widurdienio iki 6 wakaro. Chicagiecziai turinti kokius reikalus, teiksis atsilankyti minėtose walandose.

Europiecziai gali gaut "Lietuvą" Prusuose, Tilžėje pas Jurgį Lapiną už $2,00 arba **4 rublius** ant metų.

Maika: Gud Morning, Mister.
Frenk: Na kaip eina, Maike?
Maika: Kaip kas eina, teip ir nueina, bet sztai mano laikrodelis tai wis eina, kaip inžinas.
Frenk: Ai, ai koks gražus! Na kur jy pirkai?
Maika: Sy, Mistery! Ar tu tik sziadiena isz kontres, kad dar nežinai apei Kelpsch, Noreiko & Co., kurie turi geriausius taworus del lietuwiu.
Frenk: No brolau, kurias tai dar ne esu. Beczerlaif jau ne nuo wieno girdejau, kad žmonis džiaugiasi su daiktais pirktais nuo Kelpsch, Noreiko & Co. Jau pora metų atgal ir asz norejau pirk nuo ju laikrodėly, bet, po szimta pipkiu, darbo kaip nebuwo, teip nebuwo. Bet sztai jau pradejome geriau dirbt, ir nors ant byro ne cento neliktu, užsiorderiuosiu ant pedes wiena isz tu su aukso kwietkomis, tai subytis tawajy.
Nauja katalioga gawau. Raszyk ir tu po adresu Kelpsch, Noreiko & Co., 56 Fifth Ave., Chicago, Ill,, o gausi dykai.
Maika: Ne toks bosas tu esi, kaip tu mislyji, taigi asz jau jy parsinesziau wakar isz pacztos, ta nauja lietuwiszka katalioga. Neskaicziau jy dar, nes waikai pradejo birbet, ir boba panorejo miego, nes jau welu buwo, bet sziadiena tai skaitysiu, reiks sau koky letciugely parsitraukt.
Frenk: Na asz dar ir žieda sau užsiorderiuosiu, tai kaip merguželes pamatys, tai asz ju ir atsigint negalesiu. Gud bai, Maike, eisiu namon.
Maika: Gud bai, gud bai.

Prisiusk sawo adresa, o gausi dykai nauja didžiausy lietuwiszka katalioga swiete.

Adresuokite teip: **Kelpsch, Noreiko & Co. 56 Fifth Ave. CHICAGO, ILL.**

N. L. PIOTROWSKI,

Adwokatas augsztesniu sudu ir Notary Public.
Ofisas 84 La Salle St., Rutmas 620. Gywennmas: 199 Augusta St. arti Ashland Ave.

Atlieka prowas wisuose suduose, iszdirba wisokias popieras — dokumentus; o labjausei užsiima prowomis už sužeidima ir užmuszima geležinkeliu, fabrikuose ir t.t. Kiekwienas turintis koki reikala, tegul pirmiausei pas jy rodos pasiklause.

Gali susiszneket lenkiszkai.